

UČNI NAČRT

ITALIJANŠČINA

kot materinščina

Gimnazija

Gimnazija z italijanskim učnim jezikom
na narodno mešanem območju v Slovenski Istri

Obvezni predmet in matura (560 ur)

UČNI NAČRT

ITALIJANŠČINA

kot materinščina

Gimnazija; Gimnazija z italijanskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v Slovenski Istri

Obvezni predmet in matura (560 ur)

Predmetna komisija:

dr. **Sergio Crasnich**, Zavod RS za šolstvo, predsednik

dr. **Nives Zudič Antonič**, Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije Koper

Dora Manzo, Gimnazija Antonio Sema Piran

Anita Dessardo, Gimnazija Gian Rinaldo Carli Koper

Avtorji

dr. **Sergio Crasnich**, Zavod RS za šolstvo

Dora Manzo, Gimnazija Antonio Sema Piran

Anita Dessardo, Gimnazija Gian Rinaldo Carli Koper

Pri posodabljanju učnega načrta je predmetna komisija za posodabljanje učnega načrta za italijanščino kot materinščino izhajala iz obstoječega učnega načrta za italijanščino kot materinščino iz leta 1998, upoštevala je mnenja in nasvete učiteljev, svetovalcev in drugih strokovnjakov ter doslej objavljena dela italijanskih, slovenskih in tujih avtorjev v zvezi s poukom materinščine in italijanskega jezika.

Recenzentki:

dr. **Nives Zudič Antonič**, Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije Koper

Franca Cimador Papič, Šola z italijanskim učnim jezikom Dante Alighieri, Izola/Isola

Uredila: **Nataša Purkat**

Sprejeto na 110. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 14. 2. 2008.

Kazalo

1 OPREDELITEV PREDMETA	1
2 SPLOŠNI CILJI IN KOMPETENCE.....	2
3 CILJI IN VSEBINE	5
3.1 Razvijanje sporazumevalne zmožnosti.....	8
3.1.1 Sporazumevati se - poslušati in govoriti	8
3.1.2 Sodelovati v pogovoru	9
3.1.3 S poslušanjem pridobivati nova znanja in izkušnje	10
3.2 Razvijanje sporazumevalne zmožnosti: branje	11
3.2.1 Branje za razumevanje.....	11
3.2.2 Branje za različne namene	12
3.3 Razvijanje sporazumevalne zmožnosti: pisanje	13
3.3.1 Pisanje za sporočanje	13
3.3.2 Pisanje za razmišljanje in povezovanje znanja	15
3.4 Razmišljanje o jeziku	16
3.4.1 Razmišljanje o jeziku in pridobivanje jezikovnih in metajezikovnih zmožnosti ..	16
3.4.2 Razvijanje jezikovne zavesti in (med)kulturne zmožnosti	17
3.5 Književni pouk	18
3.5.1 Obravnava umetnostnih besedil.....	18
3.5.2 Ustvarjalno pisanje	20
3.5.3 Gradivo za obravnavo pri književnem pouku, kronološko urejeno po temah, avtorjih in obdobjih.....	22
3.5.4 Predlogi tematskih sklopov, književnih besedil in avtorjev pri načrtovanju učnih vsebin na šolski ravni.....	31
4 PRIČAKOVANI UČNI DOSEŽKI OB ZAKLJUČKU GIMNAZIJE	38
5 MEDPREDMETNE POVEZAVE.....	40
6 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA	42
7 PREVERJANJE IN VREDNOTENJE ZNANJA	50

1 OPREDELITEV PREDMETA

Učenje italijanščine v šolah z italijanskim učnim jezikom v Sloveniji ima neodtujljivo pravico in prednostno nalogo, da ohranja, spodbuja in povečuje pomen zgodovinske prisotnosti jezika, kulture in identitete italijanske narodnostne skupnosti na narodno mešanem območju Slovenske Istre. Šole z italijanskim učnim jezikom namenjajo svojo vzgojno-izobraževalno ponudbo učencem in njihovim družinam, katerih materni jezik je italijanščina (prisotnost enega jezika ali poleg njega še drugi) in ostalim, ki stik z italijansko kulturo in civilizacijo občutijo kot pozitivno vrednoto, priložnost za osebno in duhovno rast, ki jo spodbuja večjezično okolje. Za obe ciljni skupini, še posebej za drugo, je zelo pomembna motivacija za učenje italijanščine v šolskem kontekstu. Obenem pa je ključnega pomena tudi želja in pripravljenost, da se jezik uporablja izven šolskih prostorov in s tem spodbuja medkulturno komunikacijo v skupnosti, ki ji govorec pripada.

Pričujoči učni načrt izhaja iz osnovnošolskega programa in spodbuja razvijanje deklarativnega in procesnega znanja ter z njimi povezanimi zmožnosti višje zahtevnostni ravni.

Dijaki bodo na tej stopnji razvijali sporazumevalno zmožnost in ustrezno sprejemali in tvorili besedila ter razvijali zmožnost učinkovite uporabe strategij načrtovanja, samopreverjanja in samovrednotenja.

Pristop k različnim besedilnim vrstam bo omogočal (pre)oblikovanje pojmov in konceptov, ki jih je dijak usvojil s pomočjo lastnega razmišljanja in s pridobivanjem znanja v okviru učnega procesa.

Kognitivni procesi, ki se udejanjajo pri analizi besedil, bodo spodbujali dijakovo zmožnost vrednotenja besedil in kritičnega razmišljanja v odnosu do lastnih izkušenj in pričakovanj. Razvijali bodo tudi odnos do pridobljenega znanja in zmožnosti iz literarnega, zgodovinskega, kulturnega in socialnega področja.

Torej dijaki bodo nadaljevali z odkrivanjem in ustvarjalnim preizkušanjem raznolikih oblik jezikovnega izražanja glede na lastne potrebe, čustvovanja, pričakovanja, kritično

razmišljanje o sebi, drugih, o svetu. Učitelj bo z izbiro ustreznih učnih dejavnosti posebno pozornost posvečal jezikovni rabi v različnih vlogah in izrazih načinih. Poudarjal bo tudi razvoj estetske vloge, ki se izraža s sprejemanjem in tvorbo umetnostnih besedil.

2 SPLOŠNI CILJI IN KOMPETENCE

Učni načrt za italijanščino kot prvi jezik v gimnaziji spodbuja k uvajanju in poudarjanju osmih kompetenc, ki jih Svet evropske unije vztrajno priporoča, in jih opredeljuje kot temeljne cilje vseživljenjskega učenja¹. Spodbujanje teh kompetenc in njihovo razvijanje se uresničuje s pomočjo treh vzgojno-izobraževalnih področij. Te so: poznavanje in uporaba jezika, književni pouk in razmišljanje o jeziku.

Temeljni **cilji poznavanja in uporabe jezika** so:

- razvijanje **sporazumevalne zmožnosti**, ki jo razumemo kot:
  - a) razvijanje, pridobivanje in utrjevanje zmožnosti ter znanja v okviru sporazumevalnih dejavnosti (branje, pisanje, poslušanje, tvorjenje različnih besedil, kot so: dialog, razgovor, diskusija, povzemanje, preoblikovanje, pisanje zapiskov, mediacijske zmožnosti, prevod)
  - b) utrjevanje, pridobivanje in razvijanje ustreznih strategij samovrednotenja jezikovne rabe pri dejavnostih sprejemanja, tvorjenja in sporazumevanja
  - c) usvajanje deklarativnega znanja, nejezikovnih in medkulturnih vidikov, ki so sestavni del komunikacije (kinezična in prosemična izraznost, namen sporočanja učinka; medkulturna komunikacija in njene značilnosti)
  - d) pridobivanje in razvijanje ustreznih strategij samovrednotenja pri sporazumevalni dejavnosti, ki vključuje nejezikovne in medkulturne vidike
- usvajanje **besedilne zmožnosti**, ki jo razumemo kot:
  - a) utrjevanje, usvajanje in razvijanje zmožnosti in znanja, ki jih vključujemo pri sprejemanju, vrednotenju, načrtovanju, tvorjenju in popravljanju

---

¹ Omenjene kompetence so naslednje: sporazumevanje v materinščini, sporazumevanje v tujih jezikih, matematična kompetenca in osnovne kompetence v znanosti in tehnologiji, digitalna pismenost, učenje učenja, socialne in državljanske kompetence, samoiniciativnost in podjetnost, kulturna kompetenca in kulturna zavest.

- pripovedovalnih, opisovalnih, razlagalnih in utemeljevalnih besedil
- b) utrjevanje, pridobivanje in razvijanje ustreznih strategij samovrednotenja pri razumevanju pripovedovalnih, opisovalnih, razlagalnih in utemeljevalnih besedil
  - c) utrjevanje, pridobivanje in razvijanje ustreznih strategij načrtovanja, oblikovanja in pregledovanja pripovedovalnih, opisovalnih, razlagalnih in utemeljevalnih besedil

Temeljni **cilji književnega pouka** so naslednji:

- razvijanje **kulturne zavesti in kulturnih zmožnosti**
  - a) utrjevanje in razvijanje zmožnosti ter pridobivanje znanja v zvezi z opredeljevanjem in opisovanjem različnih besedilnih vrst (pripovedna, pesemska in dramska besedila)
  - b) utrjevanje in razvijanje zmožnosti ter pridobivanje znanj pri sprejemanju, analizi in vrednotenju pripovednih besedil (različni žanri v daljši prozi, kot je pustolovski roman, kriminalka itd.)
  - c) utrjevanje in razvijanje zmožnosti ter pridobivanje znanj pri sprejemanju, analizi in vrednotenju pesemskih besedil, epskih pesnitev in didaskalij (podnapisov, razlag)
  - d) utrjevanje in razvijanje zmožnosti ter pridobivanje znanj pri sprejemanju, analizi in vrednotenju dramskih besedil
  - e) utrjevanje in razvijanje zmožnosti ter pridobivanje znanja v zvezi z kontekstualizacijo, interpretacijo in vrednotenjem različnih vrst besedil, tem, literarnimi obdobji in gibanj ter obravnavo znanih italijanskih in tujih književnikov
  - f) spodbujanje in razvijanje občutljivosti, in zmožnosti in znanj, ki so potrebni za ustvarjalno poustvarjanje lastnih doživetij

Temeljni **cilji razmišljanja o jeziku** so:

- uzaveščanje **metajezikovne zmožnosti**, ki jo razumemo kot:
  - a) utrjevanje, uzaveščanje, razvijanje procesnih in deklarativnih znanj, ki se nanašajo na italijanski jezik in na njegove različne vidike jezikovne rabe (pravorečje, pravopisje, oblikoslovje, skladnja, besedeslovje, tvorba besed, narečna raznolikost, slogovna in zvrstna zaznamovanost, jezik stroke)
  - b) utrjevanje, uzaveščanje in razvijanje ustreznih strategij samovrednotenja pri

sprejemanju in tvorjenju besedil glede na pravorečne, pravopisne, oblikosovne, skladske, besedoslovne vidike, slogovne in zvrstne zaznamovanosti, jezikovne raznolikosti ter jezika stroke

- c) uzaveščanje zmožnosti in spretnosti za razvijanje sporazumevalne zmožnosti tudi v drugih jezikih, ki jih dijaki govorijo ali se jih učijo, in sicer s primerjanjem in razmišljanjem o podobnostih in razlikah med različnimi jezikovnimi sistemi².

Učni načrt za italijanščino v gimnaziji opredeljuje tudi cilje, ki se udeležujejo v sinergiji z drugimi predmeti, in sicer s poglobljanjem:

- **zmožnosti in znanja na področju informacijsko komunikacijske tehnologije** pri preoblikovanju besedil, obdelavi podatkov, pri iskanju informacij iz različnih virov
- **zmožnosti** selekcije, dekodiranja, vrednotenja, sinteze in obdelave podatkov iz različnih virov
- **vsebin strokovnega jezika** različnih disciplin, kar prispeva k poglobljanju znanja matematike, naravoslovja in tehnologije ter razvoju digitalne kompetence, socialnih veščin in državljskih kompetenc;
- **razvijanjem občutljivosti za skupne in aktualne probleme na področju znanosti, sociale in kulture**, ki so povezani z vzgojo za okolje, zdravje, varnost, dejavno državljanstvo, mir in vzgojo potrošnika

Zadnja skupina učnih ciljev tega učnega načrta uvaja projektni in interdisciplinarni pristop, s katerima uresničujemo vzgojne vidike, ki jih v tem delu opredeljuje kurikularni program. Gre predvsem za vzpodbudo in ustrezen razvoj kognitivnih, afektivnih in socialnih dejavnikov pri dijakih in dijakih, in sicer s pomočjo dejavnosti, ki so usmerjene v:

- **razvijanje procesnih in deklarativnih zmožnosti, ki se navezujejo na kompetenco "učiti se, kako se učiti"** in z njo povezanimi metakognitivnimi dejavniki, kot je proces samovrednotenja, zavedanje lastnega učnega stila in učnih stopenj, uporaba učinkovitih sredstev, tehnik in strategij pri sprejemanju in tvorjenju besedil kot tudi

---

² Občutljivi vidiki obravnave, ki se navezujejo na razvijanje te kompetence so: različnost jezikov in podobnosti v njihovem delovanju; vez med jezikom in kulturo; raznolikost sloga, slogovne/zvrstne zaznamovanosti in sporočanjskih prenosnikov; opredelitev ciljev jezikovnega in izvenjezikovnega konteksta pri sporočanju; podobnosti v značilnostih pogovornega jezika; besedna podobnost pri jezikih; konvencionalnost pisanja in primerjava med različnimi grafemi z različno izgovorjavo ali med skupinami glasov s podobno izgovorjavo; izražanje časov in ključna vloga glagola; uporaba vzorcev pri tvorbi in izpeljavi besed; uporaba slovarja itd.

ustreznejšo uporabo strategij učenja

- **razvijanje socialne in državljanske kompetence** s pomočjo sporazumevalnih dejavnosti, dialoga, refleksije, diskusij, ki spodbujajo medosebno komunikacijo in razvijanje ustreznih strategij pri reševanju nesporazumov (spodbujanje medkulturne komunikacije)
- **razvijanje zmožnosti, ki spodbujajo "samoiniciativnost" dijakov**, slednja se izraža pri razmišljanju, načrtovanju in odločanju o ključnih življenjskih odločitvah, pri čemer prihaja do izraza dijakova ustvarjalnost, zmožnost kritičnega razmišljanja in reševanja problemov, zmožnost sprejemanja odločitev (tudi pri načrtovanju osebne in poklicne rasti)

3 CILJI IN VSEBINE

Vsebine in cilji procesov učenja in poučevanja se udejanjajo z jezikovnim (poznavanje in uporaba jezika), metajezikovnim (razmišljanje o jeziku) in književnim poukom (delo z umetnostnim besedilom), in jih opredeljujemo z operativnimi sklopi.

Področje "poznavanja in rabe jezika" opredeljujejo sporazumevalne dejavnosti (1. operativni sklop: poslušanje in govorjenje, 2. operativni sklop: branje, 3. operativni sklop: pisanje). 4. operativni sklop obsega področje "razmišljanja o jeziku", 5. operativni sklop pa je namenjen književnemu pouku.

Operativne sklope opredeljujemo in razvrščamo po posameznih spretnostih, zmožnostih in dejavnikih, ki omogočajo sinergijske povezave. V nadaljevanju posredujemo strnjen opis operativnih sklopov³

Razvijanje sporazumevalne zmožnosti - operativni sklop 1: poslušanje in govorjenje

Operativni sklop sestavljajo naslednje sporazumevalne dejavnosti:

---

³ Opredelitev znanja, ki ga posreduje pričujoči učni načrt, je povzeta po dokumentu *Verso i nuovi curricoli - Sintesi aggiornata dei gruppi di lavoro*, ki ga je pripravila Komisija strokovnjakov za prenovo programov vzgojnoizobraževalnih obdobj (l. n. 30 del 10/02/2000). Ministrstvo Republike Italije za javno izobraževanje ga je predstavilo februarja 2001.

1.1 Sporazumevati se - poslušati in govoriti: razumeti in tvoriti govorjena besedila različnih vrst in izvora, v različnih govornih položajih in z različnim namenom, glede na osebne izkušnje in medosebne odnose.

1.2 Sodelovati v pogovoru: biti zmožen na učinkoviti način sodelovati v pogovoru z znanimi osebami, v znanih govornih položajih in za različne namene: poizvedovati in posredovati podatke, sodelovati pri izvajanju govornih dejavnosti, primerjati lastna stališča s stališči drugih; se odzvati z ustrežno slogovno in zvrstno zaznamovanostjo glede na govorni položaj in prejemnika.

1.3 S poslušanjem pridobivati nova znanja in izkušnje: biti zmožen iz množice virov izbrati ustreznega, ki omogoča osebno in kulturno rast; z uporabo ustreznih strategij sprejemanja razumeti sporočilo besedila

Razvijanje sporazumevalne zmožnosti - operativni sklop 2: branje

Operativni sklop sestavljajo naslednje sporazumevalne dejavnosti:

2.1 Branje za razumevanje: biti zmožen brati in razumeti besedila različnih vrst, kot so: opisovalna, pripovedovalna, razlagalna, obveščevalna in utemeljevalna.

2.2 Branje za različne namene: uporabiti ustrezne bralne strategije za različne namene, kot je branje za orientacijo, iskanje informacij, učenje, razumevanje in upoštevanje navodil, za zabavo; biti zmožen uporabiti tehnike, sredstva in druge vire za lažje razumevanje zahtevnejših besedil, kot so: beležka, tabelni prikaz, načrt.

Razvijanje sporazumevalne zmožnosti - operativni sklop 3: pisanje

Operativni sklop sestavljajo naslednje sporazumevalne dejavnosti:

3.1 Pisanje za sporočanje: biti zmožen tvoriti besedila različnih vrst, kot so: opisovalna, pripovedovalna, razlagalna, obveščevalna in utemeljevalna, za različne namene in v predvidljivih situacijah; biti zmožen uporabiti ustrezne strategije tvorjenja besedil, uravnavati procese pisanja od zasnove, realizacije do končnega pregleda.

3.2 Pisanje za pridobivanje znanja in razmišljanje: biti zmožen iskati, izbirati in obdelati v pisni obliki podatke, definicije, koncepte (s pomočjo pripovedovalnih, opisovalnih, razlagalnih in utemeljevalnih besedil) in jih v sistematični in urejeni obliki uporabiti pri učnih dejavnostih; povzemati besedila ali izvajati različne oblike sinteze na podlagi izbranih kriterijev.

Razmišljanje o jeziku (operativni sklop 4)

Operativni sklop uvaja naslednja znanja in zmožnosti:

4.1 Razmišljanje o jeziku za pridobivanje jezikovnih in metajezikovnih zmožnosti: biti zmožen razmišljati o sporočanjških in jezikovnih značilnosti besedila ali izjave in svoja razmišljanja posredovati s pomočjo ustreznega besedišča; uporabiti lastna vedenja o jeziku in znati uporabiti sredstva in pripomočke pri razčiščevanju morebitnih nejasnosti v zvezi z razumevanjem in tvorbo besedila

4.2 Jezikovno zavedanje in razvijanje kulturne in medkulturne zmožnosti: zavedati se in sprejemati jezikovno raznolikost pri sporočanju v času in prostoru in pri tem upoštevati geografski, socialni in sporočanjški vidik; uporabiti znanje o jeziku pri prepoznavanju in primerjanju sporočil in biti zmožen razbrati sporočanjške strukture tuje kulture

Književni pouk (operativni sklop 5)

Operativni sklop uvaja naslednja znanja in zmožnosti:

5.1 Obravnava književnih besedil: biti zmožen na podlagi lastnih izkušenj prepoznati vrste, v katerih se udejanja ustvarjalna in književna raba jezika, v prozi ali verzih; biti zmožen prepoznati temeljne značilnosti sodobnih in klasičnih literarnih vrst, kot so: pravljica, mit, legenda, pesnitev oz. poezija, dramsko besedilo, pripoved, roman; samostojno brati različne vrste besedil na podlagi lastne izbire in interesov

5.2 Ustvarjalno pisanje: raziskovati in preizkušati različne oblike izražanja, tudi s pomočjo igre, in biti zmožen poustvarjati pripovedno in pesemsko besedilo

Vsak posamezen operativni sklop opredeljuje učne cilje in predlaga v obravnavo ustrezne učne vsebine (pri tem se upošteva postopnost in procesnost). Učni načrt priporoča besedilne vrste in načine uvajanja, ki jih lahko učitelj vključi pri letnem načrtovanju pouka. *Učni cilji in učne vsebine, ki jih učni načrt opredeljuje kot dodatna oz. posebna znanja (občasno so predmet medpredmetnih povezav) so označeni s poševnim tiskom.*

V 5. operativnem sklopu, ki je namenjen "književnem pouku", so natančneje opredeljena gradiva, s pomočjo katerih učitelj posreduje učne vsebine. Priporočena umetnostna besedila posredujemo v tabeli in si sledijo kronološko. V levem stolpcu posredujemo imena avtorjev, literarnih gibanj, naslove umetniških stvaritev in književna obdobja. V desnem stolpcu pa so naslovi književnih besedil, ki naj bi jih učitelj obravnaval pri pouku. Priporočena umetnostna

besedila so označena z znakom (*), dodatna besedila pa so podčrtana. Predstavitev književnih vsebin je dopolnjena z dvema dodatnima seznamoma, v katerih predlagamo tematske sklope in naslove umetnostnih besedil, ki jih učitelj lahko vključuje tudi pri vodenih bralnih dejavnostih.

3.1 RAZVIJANJE SPORAZUMEVALNE ZMOŽNOSTI

3.1.1 Sporazumevati se - poslušati in govoriti

Razumeti pripovedovalna, opisovalna, razlagalna, utemeljevalna besedila v različnih okoliščinah in za različne namene (npr. pripoved, razgovor, intervju, opis, poročilo, okrogla miza, diskusije v okviru medpredmetnih projektov), in sicer:

- sprejemati pripoved, opis, razlago, utemeljitve v različnih okoliščinah, ki jih posredujejo sošolci, učitelji ali jih dijak sprejema s pomočjo drugih virov (npr. multimedijška sredstva)
- razložiti, tudi strnjeno, vsebino sporočila
- vrednotiti z ustreznimi utemeljitvami
- (samo)vrednotiti lastne receptivne zmožnosti in po potrebi znati spremeniti strategije sprejemanja
- oceniti kakovost jezikovnega izražanja sporočevalca z vidika sporočilnosti, razumljivosti, usklajenosti in ustreznosti

Tvoriti besedila z ustrežno zgradbo glede na govorni položaj, okoliščine in sporočilni namen; s pomočjo teh besedil posredovati informacije, dejstva, izkušnje, mnenja in stališča (pripoved, zgodba, intervju, opis, obnova, recenzija, utemeljitev *in druge besedilne vrste v okviru medpredmetnega povezovanja*), in sicer:

- znati posredovati ustrezne informacije
- načrtovati zgradbo govornega besedila s pomočjo strategij pomnjenja (shema, miselni vzorec, diagram itd) *in besedilo tudi ustrezno predstaviti (ilustracija, tabela, graf)*
- pri posredovanju vsebine besedila upoštevati notranje zaporedje in značilnosti besedilne vrste ter uporabiti ustrezne tehnike pripovedovanja, opisovanja, razlaganja in utemeljevanja
- upoštevati slog, zvrstno zaznamovanost in uporabiti besedišče, ki ustreza obravnavani temi in naslovniku
- prilagajati lastno predstavitev vsebine glede na odziv naslovnika
- ob zaključku predstavitve vrednotiti lastni govorni nastop z vidika razumljivosti, pravilnosti, ustreznosti in sporočilnosti

V pogovoru prepoznati in ustrezno uporabiti različne komunikacijske funkcije, kot so: poznavno-predstavitvene, predstavitveno-izrazne, izrazno-čustvene in vplivanjske funkcije, spodbujati interakcijo, in sicer:

- prepoznati in razlikovati (npr. s pomočjo razgovora in razmišljanja) komunikacijske funkcije, ki se uporabljajo v različnih realnih in simuliranih govornih položajih
- v pogovoru zavestno uporabiti različne vrste sporočanjških vlog glede na zmožnosti, komunikacijski kontekst in naslovnika
- prilagajati lastno govorno predstavitev glede na odziv naslovnika
- vrednotiti lastno sporazumevalno zmožnost z vidika sporočilnosti, učinkovitosti, razumljivosti, pravilnosti ter ustreznosti sloga in slogovne oz. zvrstne zaznamovanosti
- vrednotiti kakovost govorne predstavitve sporočevalca z vidika sporočilnosti, učinkovitosti, razumljivosti, pravilnosti ter ustreznosti sloga in slogovne oz. zvrstne zaznamovanosti

3.1.2 Sodelovati v pogovoru

Biti zmožen poslušati in se dejavno in na ustrezen način vključevati v različne oblike interakcije (pogovor ali diskusija v manjših skupinah znotraj oddelka, primerjanje stališč, vnaprej pripravljena diskusija, debata, konferenca, okrogla miza) tudi v novih govornih položajih in pri obravnavi novih tem, v okviru katerih so vključeni različne discipline, in sicer:

- upoštevati dogovore pri govornih izmenjavah
- pri pripovedovanju, opisovanju, razlaganju in utemeljevanju upoštevati vrstni red dogajanja
- upoštevati različni zorni kot govorcev
- vključevati se v razgovor s tvorjenjem koherentnih besedil
- tvoriti govorno besedilo, ga znati preoblikovati, da bo sporočilo razumljivo
- v pogovoru ustrezno postavljati vprašanja in si s tem pomagati pri oblikovanju konceptov in razvijanju misli
- razbrati in vrednotiti glavno tezo različnih utemeljevanj
- utemeljevati s pomočjo besedil z ustrezno notranjo in zunanjo zgradbo in pri tem upoštevati naslovnika
- biti zmožen ustvariti in ohranjati sodelovalno vzdušje
- znati podpreti stališča, s katerimi soglašamo

Vrednotiti kakovost govorne izmenjave skladno s kriteriji učinkovitosti, razumljivosti, pravilnosti, ustreznosti, sporočilnosti in primernosti glede na slogovno in zvrstno zaznamovanost.

Samovrednotiti lasten govorni nastop skladno s kriteriji učinkovitosti, razumljivosti, pravilnosti,

ustreznosti, sporočilnosti in primernosti glede na slogovno in zvrstno zaznamovanost.

Biti zmožen uporabiti pridobljene izkušnje v diskusijah, pri vrednotenju in (samo)refleksiji

3.1.3 S poslušanjem pridobivati nova znanja in izkušnje

Poslušati (gledati) in razumeti pripovedovalna besedila (pripoved, poročilo, intervju biografskega in avtobiografskega značaja) iz različnih virov, in sicer:

- posredovati sporočilo besedila
- razbrati glavne značilnosti oseb, dogajalnega prostora, dejanj v besedilu
- razbrati tudi posredno izražen sporočilni namen sporočevalca

Poslušati (gledati) in razumeti opisovalna in obveščevalna besedila (sporočilo, opozorilo, radijske/televizijske novice, intervju, mrežni hipertekst, dokumentarni film, poročilo, *debata*, *reportaža in druge tv oddaje s poglobljeno vsebino*,) in razbrati določene podatke oz. jih znati interpretirati, in sicer:

- razbrati tudi neposredno izražene informacije in stališča
- razbrati temeljno sporočilo besedila in znati posredovati bistvene podatke (pri sprejemanju obveščevalnega besedila, dijak povzema na jasen in nedvoumen način temo in temeljne podatke besedila)
- preverjati verodostojnost sporočanih podatkov in jih primerjati z razpoložljivimi

Poslušati, razumeti in razbrati podatke razlagalnih, govornjenih in ekriniziranih ali multimedijskih besedil v okviru učnega procesa ali v medijih (radijski in televizijski programi, dokumentarne oddaje), in sicer:

- razbrati tudi neposredno izražene informacije in stališča
- razbrati temeljno sporočilo besedila in znati posredovati bistvene podatke
- preverjati ustreznost posredovanih informacij in njihovo usklajenost s stališči, ki jih sporočevalec zagovarja

Ne glede na besedilno vrsto:

- uporabiti ustrezne strategije sprejemanja glede na sporazumevalni položaj
- primerjati besedilo z že obravnavanimi podobnimi besedili in ga znati ovrednotiti
- ustrezno povzemati vsebino govornjenega besedila
- razvijati lastno poimenovalno zmožnost, razbrati pomene novih izrazov in jih povzemati z znanimi besedami
- razvijati lastne jezikovne in metajezikovne zmožnosti in razbrati slogovne, oblikoslovne, besedoslovne, skladenjske značilnosti različnih besedilnih vrst

3.2 RAZVIJANJE SPORAZUMEVALNE ZMOŽNOSTI: BRANJE

3.2.1 Branje za razumevanje

Razumeti in primerjati med seboj pripoved, poročilo, dnevnik, življenjepis, in sicer:

- posredovati sporočilo besedila
- jasno opredeliti značilnosti oseb, okolja, vzročno-posledična razmerja, okoliščine, motiv in temo
- prepoznati prehode v pripovedi in opredeliti zaporedje dogajanja
- primerjati besedilo z drugimi besedili, izražati lastna stališča in jih utemeljiti tudi s pomočjo izkušenj, pridobljenih pri sprejemanju podobnih besedil

Razumeti in primerjati opisovalna besedila *tudi strokovnega značaja, ki jih učenci obravnavajo v okviru medpredmetnih povezav*, in sicer:

- posredovati sporočilo besedila
- razbrati in jasno opisati osebe, okolje, dejanja, predmete in pojave
- razbrati vsebino besedila in jo posredovati s primerno notranjo zgradbo ter upoštevati zaporedje dogajanja, prostorska in vzročno-posledična razmerja
- razbrati pomembne in manj pomembne elemente opisa
- opredeliti prostorska razmerja in zorni kot opazovalca
- primerjati besedilo s podobnimi besedili, izražati lastna stališča in jih utemeljiti tudi s pomočjo izkušenj, pridobljenih v okviru bralnih dejavnosti
- izražati lastna stališča in jih utemeljiti z vidika razumljivosti in učinkovitosti sporočila

Razumeti vsebino razlagalnih besedil (*npr. podatki iz enciklopedij, učbeniki in pripomočki, strokovna besedila, ki jih dijaki obravnavajo v okviru medpredmetnih povezav*), in sicer:

- posredovati vsebino besedila na ustrezen način in z ustrežno notranjo zgradbo in povezanostjo
- razlikovati v besedilu zaporedje dogajanja, opisne elemente in elemente refleksije ter povzeti vsebino besedila
- analizirati informacije v besedilu in sobesedilu ter jih znati med seboj logično povezati
- pri predstavitvi vsebine povezati posamezne dele besedila v smiselno celoto
- na ustrezen način povezati, komentirati in vrednotiti izražene utemeljitve
- razbrati informacije posameznih delov besedila in jih ustrezno vključiti v zapiske, tabelne prikaze, miselne vzorce itd.

Razumeti sporočilni namen in tezo utemeljevalnih besedi iz različnih virov (časopis, revija,

priročnik, esej, internetna gradiva itd), ki uvajajo določeno splošno in aktualno tem, obravnavano v sklopu medpredmetnih povezav, in sicer:

- *razbrati sporočilni namen sporočevalca*
- *razbrati in posredovati tezo in antitezo in ustrezne utemeljitve*
- *analizirati teze besedila in poiskati ustrezne utemeljitve*
- *oblikovati pravilne sklepe ali utemeljitve glede na besedilo in kontekst in razbrati šibke in močne strani argumentacije*
- *analizirati besedila, ki zagovarjajo diametralno nasprotujoče si teze, jih kritično vrednotiti s pomočjo dogovorjenih kriterijev (verodostojnost, ustreznost, pravilnost, sporočilnost, povezanost, utemeljenost)*
- *izbrati tezo in utemeljiti svojo izbiro*

Ne glede na vrsto prebranega besedila:

- skladno s sporočanjiskim položajem uporabiti ustrezne strategije sprejemanja
- vrednotiti lastno razumevanje in po potrebi ustrezno spremeniti bralne strategije, če so le-te neučinkovite
- razvijati poimenovalno zmožnost, odkrivati nove izraze, in razlagati njihov pomen z znanimi besedami
- opisati svoja opažanja v zvezi z uporabo jezikovnih in sporočanjiskih sredstev (oblikoslovje, besedoslovje, skladnja in slog)
- na podlagi pridobljenih podatkov in razmišljanj ob izvajanju bralnih dejavnosti spoznavati značilnosti vrste besedila in razvijati lastne jezikovne, metajezikovne in kulturne zmožnosti

3.3.2 Branje za različne namene

Preleteti besedilo, glasno brati besedila različnih vrst, in sicer:

- ustrezno uporabiti premore in naglas
- znati posredovati vsebino besedila na ustrezen in povezan način

Obvladati različne bralne tehnike in jih znati samostojno uporabiti.

Samostojno uporabiti ustrezne bralne strategije

Pri sprejemanju besedil samostojno uporabiti učinkovite tehnike samovrednotenja, in sicer:

- samostojno in na učinkovit način uporabiti bralne strategije različnih vrst (branje za orientacijo, globalno razumevanje, iskanje določene informacije, analitično branje, branje za učenje)
- uporabiti na zavesten in učinkovit način različne sestavine zahtevnega *strokovnega besedila*,

kot so: kazalo, poglavje, naslov, povzetki, tabelni prikazi, podobe, pojasnila, grafični zapisi

- prepoznati sestavine strokovnih besedil različnih vrst: povzetke, definicije, primeri, pojasnila in poglobitve problema
- znati zavestno uporabiti ustrezne tehnike učenja kot so: podčrtovanje, označevanje, dopolnjevanje, izpisovanje, pisanje opomb, oblikovanje povzetkov itd.

Brati, primerjati, analizirati, povzemat različne informacije določene teme, ki jih uvajajo različna besedila (razlagalna, utemeljevalna, strokovna, multimedijška besedila, internetna gradiva).

Na podlagi dogovorjenih kriterijev izbirati in urejati besedila različnih virov, ki jih dijak sam izbere in izbiro tudi utemelji, in sicer:

- *strniti podatke različnih virov s povezovanjem besednega dela besedila z nebesednim*
- *povezati med seboj pridobljene informacije, oblikovati koncept novega besedila z zahtevanimi podatki, ki so povzeti iz različnih virov*
- *iz različnih virov razbrati skupne točke in točke, kjer se podatki razhajajo*
- *vrednotiti verodostojnost in ustreznost različnih virov, po potrebi biti zmožen izbrati najustreznejšega*

Presoditi primernost lastnih zmožnosti sprejemanja besedil in spremeniti učne strategije, v primere če so neučinkovite

3.3 RAZVIJANJE SPORAZUMEVALNE ZMOŽNOSTI: PISANJE

3.3.1 Pisanje za sporočanje

Tvoriti poročilo, povzetke ali pripoved in izražati ter razmišljati o lastnih izkušnjah, vtisih in odkrivati jezik z osebnega, čustvenega ter izraznega vidika, in sicer:

- predstaviti osebe, okolje, okoliščine in dogajanje
- predstaviti dogodke, okoliščine, namen in odnose, tudi z uporabo ustreznih tehnik pripovedovanja (npr. spreminjanje zaporedje dogajanja)

Tvoriti opisovalna besedila, objektivnega značaja, s predstavitveno vlogo, ki naj bi jih prejemnik razumel tudi brez temeljnih informacij in znanih okoliščin, in sicer:

- razbrati in natančno opisati značilnosti določenega predmeta
- zavestno uporabiti tehnike predstavitve, ki jih opredeljuje časovno zaporedje, prostorska, vzročno-posledična in tematska razmerja, upoštevati zgradbo besedila, itd.

Tvoriti navodila ali pojasnila, raziskave ali projektne naloge, pri katerih je posebno poudarjena poznavno-predstavitvena vloga jezika, slednja omogoča naslovniku razumevanje vsebine in

upoštevanje navodil, in sicer:

- ustrezno razbrati podatke, jih posredovati in pri tem upoštevati zaporedje dogajanja, prostorska in vzročno-posledična razmerja
- prilagoditi predstavitev vsebine besedila glede na stopnjo usvojenega znanja in zmožnosti prejemnika

Tvoriti različne vrste razlagalnih besedil (prispevek na seminarju, poročilo raziskave, spremljanje in analiza postopka, povzetki eksperimenta) in ustrezno povezati besedne dele besedila z nebesednimi, pri tem uresničevati predstavitevno vlogo jezika in tvoriti koherentno besedilo, ki vsebuje bistvene podatke za razumevanje, in sicer:

- izbrati ustrezne informacije, ki jih nameravamo sporočiti
- načrtovati zgradbo pisnega besedila in pri tem ustrezno uporabiti nekatere tehnike pomnjenja (shema, miselni vzorec, diagram itd.), *ki vključujejo tudi nebesedna ponazorila (risbe, ilustracije, tabele, grafe)*
- tvoriti besedilo in sporočiti želene podatke, pri tem upoštevati notranjo zgradbo in značilnosti besedilne vrste

Tvoriti utemeljevalno besedilo (n.pr. krajši esej), ki vsebuje tezo, podprto z argumenti oz. protiargumenti, pri tvorjenju upoštevati ustrezne retorične tehnike in zgradbo ter položaj in stališča prejemnika, in sicer:

- razbrati temo besedila in izražati lastna stališča v zvezi z besedilom
- strniti informacije različnih virov in jih uporabiti pri utemeljevanju lastnih stališč
- vrednotiti vire in jih ustrezno razporediti glede na njihovo verodostojnost
- povezati informacije posameznih virov v celoto in pri tem uporabiti ustrezno tehniko utemeljevanja
- predstaviti lastna stališča o besedilu in jih prilagoditi prejemniku
- sprejemati drugačna stališča, po potrebi znati izpodbijati stališča drugih

Oblikovati zapisnik, prošnjo, zahtevek, izpolnjevati obrazec, vprašalnik, navodila, in sicer:

- *brati in razumeti zahtevane podatke in pojasnila*
- *pri oblikovanju besedila upoštevati tipologijo posamezne besedilne vrste*

Oblikovati besedila, ki vključujejo tudi nebesedna ponazorila (opozorilo, prospekt, tabelni prikaz, plakat, reklamni oglas, plakat s povzetki raziskave itd.), pri tem uporabiti učinkovite tehnike in sredstva, ki omogočajo razumljivost sporočila, in sicer:

- *natančno razbrati informacije, ki jih želimo sporočiti, slediti zaporedju dogajanja, pri predstavitvi vsebine biti pozorni na odnose v besedilu (časovne, prostorske, vzročno-posledične in druge)*

Oblikovati spletno stran in v besedilo vključevati tudi nebesedna ponazorila, grafična in slušna, in s tem dosegati večjo dostopnost, funkcionalno bralnost in jasnost predstavitve vsebin, in sicer:

- *izbrati ustrezno gradivo*
- *predstaviti vsebino z upoštevanjem vseh odnosov v besedilu (časovni, prostorski, vzročno posledični in drugi)*

Ne glede na besedilno vrsto:

- *primerjati tvorjeno besedilo s podobnimi besedili*
- *uporabiti ustrezno besedišče, slog, slogovno in zvrstno zaznamovanost, skladno z namenom sporočanja, prejemnikom in izbrano vrsto besedila*
- *vrednotiti primernost lastne tvorbe besedila glede na kriterij razumljivosti, učinkovitosti in usklajenosti z zahtevano vrsto besedila*
- *uporabiti tehnike pregledovanja na ravni zgradbe, oblikoslovja, besedoslovja in pravopisja*

3.3.2 Pisanje za razmišljanje in povezovanje znanja

Strniti na učinkovit način informacije iz različnih virov. Obvladati in uporabiti načine povezovanja znanja s pomočjo tabelnih prikazov, razpredelnic, miselnih vzorcev, zapisnik z uporabo točk itd, in sicer:

- *razbrati informacije različnih virov in jih strniti v besedilo, ki vključuje tudi nebesedni dele besedila*
- *strniti zbrane podatke in pripraviti koncept predstavitve obravnavane vsebine, povzete iz različnih virov*
- *primerjati vire med seboj glede na njihovo usklajenost ali neusklajenost*
- *oceniti verodostojnost različnih virov s pomočjo selekcije*
- *pri predstavitvi teme uporabiti sinergijske učinke besednega in nebesednega načina izražanja*

Samostojno in zavestno uporabiti strategije in sredstva ter pripomočke za učinkovito načrtovanje, tvorjenje govornih in pisnih besedil, in sicer:

- *natančno razbrati informacije za sporočanje*
- *predstaviti vsebino besedila in upoštevati časovno zaporedje dogajanja, prostorska, vzročno-posledična, tematska razmerja in razmerja v zgradbi besedila*
- *uporabiti ustrezne načine celostne, vizualne predstavitve informacij, ki jih je potrebno sporočati*

- vrednotiti (skladno z navodili drugih ali samostojno) učinkovitost načinov predstavitve in celostnega prikaza informacij
- spremeniti lastne strategije načrtovanja, organizacije in sinteze na podlagi pridobljenih zmožnosti

Oceniti pomen virov glede na kriterij vplivnosti, verjetnosti, verodostojnosti, ustreznosti, in sicer:

- primerjati, vključiti se v diskusije in kritično presoditi podatke iz revij, časopisov, enciklopedij, šolski priročnikov, spletnih strani in drugih virov
- interpretirati kompleksna stališča, jih utemeljevati in oblikovati hipoteze

Znati samostojno, zavestno in na učinkovit način uporabljati multimedijska sredstva, ki nudijo podporo pri predstavitvi besedil, in sicer s kognitivnega, grafičnega in pragmatičnega vidika. Slednje imajo naslednjo funkcijo:

- *urejanje, naslavljanje in povzemanje zahtevnih besedil*
- *urejanje besedil z vključevanjem nebesednih delov besedila*
- *izbira, urejanje in sinteza različnih podatkov za predstavitev*

3.4 RAZMIŠLJANJE O JEZIKU

3.4.1 Razmišljanje o jeziku in pridobivanje jezikovnih in metajezikovnih zmožnosti

Obvladati vlogo jezikovnih struktur in sporočanjejskih elementov besedila. Uporabiti pridobljeno (meta)jezikovno zmožnost za izboljšanje sporazumevalne zmožnosti, ki se udejanja pri sprejemanju in tvorjenju besedil, ter upoštevati naslednje vidike:

- značilnosti sporočanja
- sporočilni namen
- funkcije jezika
- vloga konteksta in okoliščin

Poznati jezikovne in sporočanjejske strukture v italijanščini na vseh področjih jezikovne rabe in jih znati primerjati z drugimi jeziki.

Uporabiti pridobljeno jezikovno zmožnost in izboljšati lastno sporazumevalno zmožnost, ki se odraža pri sprejemanju, tvorjenju besedil in z jezikovno rabo na naslednjih področjih:

- pravorečje
- pravopisje
- oblikoslovje

- skladnja
- besedoslovje in tvorba oz. izpeljava besed
- jezikovna in geografska raznolikost
- slogovna in zvrstna zaznamovanost
- strokovno izrazoslovje

3.4.2 Razvijanje jezikovne zavesti in (med)kulture zmožnosti

Utrditi in izpopolniti znanje o razvoju italijanskega jezika s pomočjo sistematičnega opazovanja, primerjanja in razmišljanja.

Poznati in znati natančno utemeljiti pomen in vlogo italijanskega jezika in književnosti pri razvoju italijanske kulture in civilizacije.

Poznati in znati natančno utemeljiti zgodovinsko vlogo italijanskega jezika in kulture, ki je oblikovala večjezično in večkulturno stvarnost Slovenske Istre.

Uzavestiti pomen in vlogo književnosti, s pomočjo katere človek izraža lastne potrebe, čustva in pričakovanja, in sicer

- s sprejemanjem umetnostnih besedil, različnih besedilnih vrst iz različnih literarnih obdobij spoznavati avtorje in njihova dela, ki so pomembna za razvoj italijanskega jezika in književnosti
- s sprejemanjem umetnostnih besedil, različnih besedilnih vrst iz različnih literarnih obdobij spoznavati avtorje in pomembna dela svetovne književnosti
- poznati in biti zmožen predstaviti dela avtorjev s področja Furlanije in Julijske krajine ter Istre in Kvarnera

Biti zmožen pogovarjati se, razmišljati in razumeti značilnosti in jezikovno pestrost narodno mešanih območij, v okviru katerih se udejanja večjezičnost in večkulturnost, in sicer:

- analizirati in primerjati med seboj italijanska pripovedna, pesemska besedila in besedila v drugih jezikih, ki jih učenci govorijo ali se jih učijo
- razbrati podobnosti in različnosti glede na sestavine pripovedi, značajske lastnosti oseb, dogajanje in motive

Soočati se z raznolikostjo kulture, biti občutljiv in odprt do tujih kultur, zaznati prednosti medkulturnih stikov in zavzeti kritično distanco do morebitnih nesporazumov, in sicer:

- odkrivati vidne razsežnosti dvojezičnosti (uporaba obrazcev, napisov, javna raba italijanskega jezika na dvojezičnem območju), omejitve in težave, ki so povezane z udejanjanjem ustavnega določila o priznavanju dvojezičnosti
- zavedati se pomena in vloge nejezikovnih sestavin komunikacije

- zavedati se obstoja medkulturnih razlik, ki vplivajo na sporazumevanje, soočati se s problemi medkulturne komunikacije

3.5 KNJIŽEVNI POUK

3.5.1 Obravnava umetnostnih besedil

Poslušati (gledati) in razumeti pripovedna besedila različnih vrst in obdobj (pripoved, pismo, avtobiografski roman, toda tudi strip, dramska predstavitev, film in drugo).

V pogovoru s sošolci in učiteljem izražati lastne vtise, čustvene odzive in izkušnje, ki se na nanašajo na obravnavano umetnostno besedilo (s pomočjo razgovora, diskusije, govornih povzetkov), in sicer:

- povzeti sporočilo pripovedi
- opisati glavne značilnosti književnih oseb, dogajalnega prostora, okoliščin besedila
- razbrati in razlikovati *fabulo* in *zaplet* tudi pri zahtevnejših besedilih
- prepoznati, opisati, primerjati dogajalni prostor, vzročno-posledična razmerja, okoliščine, motiv, temo besedila ter pri tem vključevati znanja in zmožnosti, pridobljenih pri književnem pouku

Brati in razumeti pripovedna besedila (pripoved, novela roman, kronika, dnevnik, pismo, (avto)biografski roman, spomini, mit, dramsko besedilo) različnih vrst, iz različnih obdobj.

S pomočjo razgovora in diskusije s sošolci in učiteljem izražati lastna občutja, vtise, izkušnje, se čustveno odzivati, in sicer:

- besedilo glasno prebrati in z občutkom
- povzeti sporočilo umetnostnega besedila
- razbrati značilnosti glavnih in stranskih oseb, ki nastopajo v besedilu
- razbrati in razlikovati *fabulo* in *zaplet* tudi v zahtevnejših besedilih
- prepoznati, opisati, primerjati dogajalni prostor, vzročno-posledična razmerja, okoliščine, motiv, temo besedila ter pri tem vključevati znanja in zmožnosti, pridobljenih pri književnem pouku

Povzeti vsebino zahtevnejših pripovednih besedil (pripoved, dnevnik, novela, avtobiografsko besedilo, roman), in sicer:

- razbrati globalno sporočilo
- prepoznati temo

- zavedati se vloge opisov v besedilu

S pomočjo branja, analize, diskusije, primerjave, kritičnega razmišljanja prepoznati glavne vrste pripovedništva glede na formalne značilnosti in tematiko.

Povezati sporočilo besedila z okoliščinami (primerjava besedila z drugimi besedili, razbrati kulturni kontekst itd.), in sicer:

- razbrati značilnosti različnih vrst besedil, kot je dnevnik, biografija, novela, pripoved, roman, in jih opisati

Poslušati (gledati) in razumeti pesemsko besedilo in v razgovoru s sošolci in učiteljem izražati lastna občutja, vtise, izkušnje, se čustveno odzivati (s pomočjo, razgovora, diskusije, obnove), in sicer:

- besedilo glasno brati in z občutkom
- razbrati temo in povzeti vsebino umetnostnega besedila
- razbrati glavne tematske (dogajalni prostor, okoliščine) in besedilne značilnosti (muzikalčnost, ritem, rima)
- presojati in utemeljevati ter se navezovati na pridobljeno znanje in zmožnosti v okviru književnega pouka

Brati in razumeti pesemsko besedilo in ustrezno opisati (npr. s pomočjo branja, analize, diskusije, primerjanja in kritičnega razmišljanja) like, temo in obliko; biti zmožen besedilo interpretirati in oblikovati hipoteze.

Brati, razumeti, analizirati in ceniti pesemska besedila (epska ali lirična pesnitev, *besedila popevk*) iz različnih obdobj in razbrati like, teme in obliko, in sicer:

- glasno brati in z občutkom
- razbrati temo in povzeti vsebino besedila
- razbrati vsebinske (dogajalni prostor, situacija) in besedilne značilnosti (muzikalčnost, ritem, verzi, kitice, vrste rime, prisotnost kompozicijskih tehnik v zvezi z aliteracijo in metaforo)
- utemeljevati, oblikovati hipoteze in vrednotiti umetnostno besedilo s pomočjo podatkov o avtorju, zgodovinskega in kulturnega konteksta
- povzeti sporočilo v svoji univerzalnosti in hkratni vpetosti v določeno obdobje
- izražati svoja stališča v zvezi z besedilom in vključevati znanje in pridobljene zmožnosti

Razumeti, analizirati in ceniti dramska, glasbena in filmska besedila ter druge vrste besedil iz različnih, tudi oddaljenih, obdobj, s sošolci si izmenjati lastne izkušnje, in sicer:

- posredovati vsebino besedila
- razbrati književne osebe, dogajalni prostor in dogodke
- razbrati temo in dejanja
- razbrati globalno sporočilo in različice določenih dogodkov v besedilu
- razbrati doslednost in spremembe v načinih obravnave književnih oseb, tem in motivov

- *povezovati vsebino besedila z lastnimi izkušnjami*
- *vrednotiti umetnostna besedila na podlagi znanja o avtorju in poznavanja konteksta nastanka besedila*
- *razbrati in ceniti sporočilo besedila v svoji univerzalnosti*
- *vrednotiti umetniška dela in posredovati lastna stališča, jih znati tudi utemeljiti glede na usvojeno znanje, biti zmožen usmerjati učne dejavnost in vključevati sošolce*

Na podlagi lastnih interesov in presoje, s pomočjo pridobljenega znanja in zmožnosti razumeti ter ceniti dramske, filmske in kulturne uprizoritve itd.

Ne glede na besedilno vrsto besedila:

- vrednotiti zmožnost razumevanja besedila in po potrebi spremeniti bralne strategije, v primeru, da so neučinkovite
- razvijati lastno poimenovalno zmožnost, razbrati nove izraze in jih razlagati z uporabo znanih besed
- izražati lastna opažanja o jezikovnih značilnosti (oblikoslovne, skladenjske, slogovne in zvrstne zaznamovanosti) prebranih umetnostnih besedil
- spopolnjevati znanje o posameznih vrstah umetnostnih besedil
- s pomočjo pridobljenih informacij v zvezi z obravnavanim besedilom in kritičnega razmišljanja razvijati poimenovalno/slovarsko, metajezikovno in kulturno zmožnost

3.5.2 Ustvarjalno pisanje

Delati z umetnostnim besedilom na različni zahtevnostni ravni, in sicer:

- preoblikovati in pojasnjevati pesemska besedila
- prepisati v sodobni jezik italijanska besedila iz preteklosti
- dramatisirati besedilo oz. ga pretvoriti v drugo besedilno vrsto
- obnoviti pripovedna besedila z različno stopnjo skladenjske zmožnosti

Preoblikovati umetnostna besedila na slogovni ravni, in sicer:

- razumeti vsebino besedila
- preoblikovati posamezne dele besedila in opraviti različne prilagoditve na slogovni, oblikoslovni, skladenjski in besedoslovni ravni.

Pisati opombe, oceno književnega, pesemskega, dramskega besedila, kulturne predstavitve, ki so jih dijaki obravnavali, in sicer:

- posredovati vsebino besedila ali dogodka, označiti književne osebe, dogajalni prostor,

dogodke, razbrati temo in situacije

- primerjati besedilo z drugimi obravnavanimi besedili ali dogodki
- povezati obravnavana besedila ali dogodke z lastnimi izkušnjami ali z izkušnjami prejemnikov
- z razvijanjem kulturnih zmožnosti izražati lastna stališča o obravnavanem besedilu ali dogodku

Tvoriti pripovedna besedila (kronika, pismo, življenjepis, pripoved) in upoštevati značilnosti besedilne vrste.

Tvoriti ali preoblikovati besedilo s pomočjo prebranih besedil oz. znanih modelov besedil.

Tvoriti besedilo in se zgledovati po izbranem avtorju

Ne glede na besedilno vrsto:

- opisati glavne značilnosti oseb, okolja in dejanja
- pri posredovanju dejstev upoštevati časovno zaporedje, vzročno-posledična razmerja ali ustrezno uporabiti različne tehnike pisanja kot npr. *fabula - zaplet*

Vključevati se v jezikovne igre, tudi *nesmiselne*, tvoriti zgodbe, anekdote

Tvoriti pesemska besedila in prepoznati pomenske odtenke in simbolne pomene besed

V poeziji razlikovati raven denotacije od konotacije, in sicer:

- posredovati na razumljiv način vsebino lastne igre oz. besedila, upoštevati značilnosti besedilnih vrst in njihove posebnosti (npr. climax, hiperbola, replika, ironičnost, melodičnost, ritem, rima, verzi, kitice itd.)

Tvoriti besedila, v katerih se besedni del navezuje na nebesednega (strip, ilustrirana besedila, stripi, kolaži itd.), v sinergijski povezavi z drugimi predmeti, ki se udejanja v okviru medpredmetnih povezav, in sicer:

- *posredovati glavne značilnosti oseb, okolja, dejanj*
- *ustrezno uporabiti tehnike in posebnosti različnih izraznih sredstev (npr. oblački, pojasnila, tehnika flashback itd.)*

Ne glede na besedilno vrsto:

- tvoriti besedilo, v katerem so razvidni značilni elementi besedilne vrste
- v okviru učnih dejavnosti s pomočjo razgovora z učiteljem in sošolci vrednotiti kakovost tvorbe in kritičnega razmišljanja
- preoblikovati besedilo, pri tem upoštevati besedilno vrsto in estetsko raven

3.5.3 Gradivo za obravnavo pri književnem pouku, kronološko urejeno po temah, avtorjih in obdobjih

ZAČETKI ZAHODNE KNJIŽEVNOSTI	
Teme/vsebine/avtorji	Obvezna, izbirna* in <u>dodatna</u> besedila
Antična književnost, grška in latinska	
Epska pesnitev: Homer in Vergil	Odlomek <i>Ilijada*</i> <i>Odiseja*</i> , <i>Eneida*</i>
Grška in latinska lirika	Lirika Alceo*, Sapho*, Katul*, Oracij*
<u>Grška tragedija</u>	<u>Odlomek Aischilos*, Sofocles*, Euripides*</u>
Filozofska pesnitev: Lukrecij	<u>Odlomek pesnitve <i>O naravi</i></u>
<u>Biblija in židovsko-krščanska tradicija</u>	<u>Odlomek po izbiri*</u>

ZAČETKI ITALIJANSKE KNJIŽEVNOSTI	
Teme/vsebine/avtorji	Obvezna, izbirna* in <u>dodatna</u> besedila
Lirika XII. stoletja (Il Duecento)	
San Francesco d' Assisi	<i>Il Cantico delle creature</i>
La Scuola poetica siciliana e Jacopo da Lentini	<i>Io m'aggio posto in core</i>
La lirica provenzale e <u>Arnaut Daniel</u>	<u><i>Al gaio suono</i></u>
Il Dolce Stil Novo	
Guido Guinizelli	<i>Al cor gentil rempaira sempre amore</i>
Dante Alighieri e la <i>Vita Nova</i> : dall'amore cortese all'amore che salva	<i>Tanto gentile e tanto onesta pare</i>

SREDNJI VEK	
Teme/vsebine/avtorji	Obvezna, izbirna* in <u>dodatna</u> besedila
Srednji vek (IL Medioevo)	
Zgodovinsko ozadje, ideje, kraji in osebnosti, kulturno ozadje	<u>Odlomek po izbiri Opere di Tommaso d'Aquino* o Bonaventura da Bagnoregio*</u>

DANTE ALIGHIERI IN "DIVINA COMMEDIA" – PESNITEV	
Teme/vsebine/avtorji	Obvezna, izbirna* in <u>dodatna</u> besedila
Dante: neodvisen pesnik v mestu in v izgnanstvu	
Sperimentiranje in teoretična refleksija:	Odlomek <i>De vulgari eloquentia*</i> ali <i>Rime*</i>

"manjša dela"	
La Divina Commedia Naslov in besedilna vrsta (didaktično-alegorična pesnitev), viri, zgradba pesnitve, numerična simbolika, čas in zgodovina, kraji v pesnitvi, Dante pripovednik, osebnosti	Branje pesnitve <i>Inferno</i> Inferno: Canti I, III, V, X, XXVI, XIII* o XXXIII* Pesnitve <i>Purgatorio</i> * in <i>Paradiso</i> *
Ideje <i>Commedia</i> , slog in jezik	

Pozna GOTIKA do HUMANIZMA (UMANESIMO)	
Teme/vsebine/avtorji	Obvezna, izbirna* in dodatna besedila
Jesen Srednjega veka in Humanizem	
Kulturno-zgodovinsko ozadje Filologija	Odlomki po izbiri: Leon Battista Alberti*, Lorenzo Valla*, Coluccio Salutati*, Leonardo da Vinci*

FRANCESCO PETRARCA	
Teme/vsebine/avtorji	Obvezna, izbirna* in dodatna besedila
Pesnik nasprotij	
<i>Il Canzoniere</i>	Branje lirike (sonetti e canzoni) <i>Canzoniere</i> <i>Solo et pensoso i più deserti campi</i> <i>Chiare, fresche e dolci acque</i> <i>Voi che ascoltate in rime sparse il suono</i>

<u>NOVELA</u>	
Teme/vsebine/avtorji	Obvezna, izbirna* in dodatna besedila
<u>Srednjeveška pripoved</u> <i>Novellino</i> in <u>opredelitev zvrsti</u>	<u>Branje novel: <i>Novellino</i>*</u>

GIOVANNI BOCCACCIO	
Teme/vsebine/avtorji	Obvezna, izbirna* in dodatna besedila
Od trgovca do pripovednika	
<i>Il Decameron</i> Delo posvečeno ljubezni in ženskem Le cento novelle: zgradba, tematika in struktura	Branje: <i>Apologo del romitello e delle donne papere</i> Branje novel: <i>Landolfo Rufolo</i> , <i>Chichibio</i> ,

priповedi Umetnost pripovedovanja	<i>Lisabetta da Messina, Federigo degli Alberighi, Frate Cipolla* o Calandrino e la pietra elitropia*</i>
--------------------------------------	---

HUMANIZEM	
Teme/vsebine/avtorji	Obvezna, izbirna* in <u>dodatna</u> besedila
Rojstvo novega človeka Novi intelektualci in družbeno angažiranje Fenomen mecenov Poetika posnemanja	
Mecen: Lorenzo il Magnifico	Canti Carnascialeschi: <i>Quanto è bella giovinezza</i>
Književnik: B. Castiglione	Odlomek: <i>Il cortigiano*</i>

EPSKO-VITEŠKA PESNITEV V OBDOBJU HUMANIZMA	
Teme/vsebine/avtorji	Obvezna, izbirna* in <u>dodatna</u> besedila
Začetki epike	
Oktava rima	
Toskanska tradicija Luigi Pulci e il <i>Morgante*</i> Angelo Poliziano e le <i>Stanze per la giostra*</i>	Oktave: <i>Morgante*</i> o dalle <i>Stanze per la giostra*</i>
Padska tradicija Matteo Maria Boiardo <i>Orlando innamorato</i>	<i>Orlando innamorato: il Proemio</i>

XV. STOLETJE IN JEZIKOVNA PRAVDA	
Teme/vsebine/avtorji	Obvezna, izbirna* in <u>dodatna</u> besedila
Jezik in kultura Latinščina in zametki italijanščine (il volgare) <u>Pietro Bembo</u>	Odlomek: <u>Trattato sulla lingua*</u>

ČAS EPSKO- VITEŠKE PESNITVE	
Teme/vsebine/avtorji	Obvezna, izbirna* in <u>dodatna</u> besedila

L'Orlando Furioso: Renesančna pesnitev	
Ariosto: una vita a corte	
Rojstvo umetnine in Boiardov model	Branje in analiza odlomkov: <i>Orlando Furioso: Proemio; Fugge tra selve spaventose e scure; <u>L'alato corridor per l'aira il porta...</u>; <u>E cominciò la gran follia...</u>; <u>Altri monti, altri laghi, altre campagne...</u></i>
Trentski konzilij in Protireformacija	<u>Paolo Sarpi, Storia del Concilio di Trento*</u> (odlomki)
La Gerusalemme liberata , Torquato Tasso, Protireformacija	Branje in analiza: Gerusalemme liberata: Canto l'arme pietose...; La morte di Clorinda; <u>Il duello fra Tancredi e Argante</u> , <u>Erminia tra i pastori</u> , E guerra e morte avrai
Renesansa in Manierizem	
<i>Miguel de Cervantes in viteški roman</i>	Odlomki: Don Chisciotte*

POLITIČNA MISEL XVI. STOLETJA (IL CINQUECENTO)	
Teme/vsebine/avtorji	Obvezna, izbirna* in <u>dodatna</u> besedila
Machiavelli in rojstvo sodobne politične misli <i>Il Principe</i>	<i>Lettera a Francesco Vettori</i> Poglavja: <i>Principe: I vari tipi di principato; I principati nuovi che sono procurati con le armi proprie e con la virtù; I principati nuovi che sono procurati con le armi altrui e con la fortuna; un capitolo a scelta tra La crudeltà e la pietà, e se e meglio essere amato che temuto o il contrario*</i> , <i>Il potere della fortuna*</i>
<u>Francesco Guicciardini</u>	Odlomki: <u>Storia d'Italia*</u>

XVII. STOLETJE (IL SEICENTO)	
Teme/vsebine/avtorji	Obvezna, izbirna* in <u>dodatna</u> besedila
Il Barok	

Italijanska in evropska lirika Giambattista Marino	<i>È del poeta il fin la meraviglia</i>
Izbira med dvema avtorjema: Luis de Gongora* e Francisco de Quevedo*	Izbira enega od dveh avtorjev*

GALILEO GALILEI IN ROJSTVO SODOBNE ZNANOSTI	
Teme/vsebine/avtorji	Obvezna, izbirna* in <u>dodatna</u> besedila
Galileo Galilei: Filozofski dialog in znanstvena proza	
Teme: eksperimentalna metoda, avtonomnost znanosti, znanstveno izrazoslovje	Branje po izbiri: <u>Lettere Copernicane*</u>
Il <i>Dialogo sopra i due massimi sistemi del Mondo</i>	Branje odlomka; <i>Dialogo: Ipse dixit, Il filosofo geometra...bisogna che difalchi gli impedimenti della materia</i>

VELIKO GLEDALIŠČE SVETA	
Teme/vsebine/avtorji	Obvezna, izbirna* in <u>dodatna</u> besedila
W.Shakespeare in ponovno rojstvo tragedije	Odlomki po izbiri: <i>Hamlet*</i>
Molière e la rinascita del teatro comico	Izbira: <i>Commedie Molière*</i>
<u>P.Calderón de la Barca*, Racine*</u>	<u>Odlomki po izbiri*</u>

XVIII. STOLETJE (IL SETTECENTO)	
Teme/vsebine/avtorji	Obvezna, izbirna* in <u>dodatna</u> besedila
Razsvetljenstvo Kulturno-zgodovinski kontekst, ideje, evropski razumniki	Odlomki: <i>Lo spirito delle leggi</i> di Montesquieu* <i>Contratto sociale</i> di Rousseau* Odlomki po izbiri: <u>Critica della ragion pura*</u> , <u>dalla Critica della ragion pratica*</u> o <u>dalla Critica del giudizio*</u> di Kant Odlomki po izbiri: <i>Candido</i> di Voltaire* <i>Robinson Crusoe</i> di Defoe*
Italijansko Razsvetljenstvo L'Accademia dei Pugni e <i>Il Caffè</i>	Branje člankov: <i>Caffè*</i>

<u>Melchiorre Cesarotti e il Saggio sulla filosofia delle lingue</u> Cesare Beccaria, trattato <i>Dei delitti e delle pene</i>	<u>Passi dal Saggio sulla filosofia delle lingue*</u> Odlomek: <i>Dei delitti e delle pene: No alla pena di morte, še en odlomek po izbiri*</i>
Prenova v italijanski književnosti	
Carlo Goldoni, reforma gledališča Človek in dramatik, reforma Goldonijeve Komedije, meščan in Razsvetljenec Dela/ komedije: predstavitev <i>La locandiera, I Rusteghi, Sior Todero Brontolon, La trilogia della villeggiatura, Le baruffe chiozzotte</i>	Branje odlomkov po izbiri: * <i>La Locandiera</i> <u><i>La trilogia della villeggiatura*</i></u>
Vittorio Alfieri e nova italijanska tragedija Življenje, poetika, dela	Branje soneta: <i>Autoritratto</i> Odlomki tragedije po izbiri: <i>Saul*</i> <i>Mirra*</i>
Prenova poezije	
Giuseppe Parini, Il Giorno in satira Življenje, poetika, dela Satira kot zvrst ali način življenja	Branje ode: <i>L'evirazione*</i> <i>La salubrità dell'aria*</i> Branje odlomkov pesnitve: <i>Il Giorno: Il risveglio del giovin signore, La favola del piacere, La vergine cuccia</i>
Neoklasicizem in obdobje pred Romantiko	
Goethe	Branje romana v pismih: <i>Trpljenje mladega Werther*</i>

UGO FOSCOLO	
Teme/vsebine/avtorji	Obvezna, izbirna* in dodatna besedila
Življenje, poetika, dela Življenjski roman: <i>Le ultime lettere di Jacopo Ortis</i> <i>Soneti</i> <i>Dei Sepolcri</i>	Branje romana v pismih: <i>Le ultime lettere di Jacopo Ortis*</i> Branje sonetov: <i>A Zacinto, Alla sera, In morte del fratello Giovanni</i> <i>I Sepolcri: L'esaltazione del sepolcro come legame d'affetti, Il sepolcro ispiratore di egregie cose, Il sepolcro suscitatore di poesia</i>

ROMANTIKA	
Teme/vsebine/avtorji	Obvezna, izbirna* in <u>ododatna</u> besedila
Kulturno-zgodovinsko ozadje	
Razumniki	Odlomki po izbiri: <u>Fichte*</u> , <u>Schelling*</u> , <u>Hegel*</u> Madame de Staël* Giovanni Berchet*

ALESSANDRO MANZONI IN ROMAN XVIII. STOLETJA (L'OTTOCENTO)	
Teme/vsebine/avtorji	Obvezna, izbirna* in <u>ododatna</u> besedila
A. Manzoni: življenje in dela	
Ode	<i>Il 5 maggio</i>
<i>I promessi sposi</i> in zgodovinski roman	Odlomki iz romana: <i>L'incontro con i bravi</i> , <i>La monacazione forzata di Gertrude</i> , <i>La notte dell'Innominato</i>
Il romanzo dell'Ottocento	Branje (všoli ali <u>domače branje</u>) romanov <i>Ivanhoe</i> (Scott)*, <i>Rseče in črno</i> (Stendhal)*, <i>Madame Bovary</i> (Flaubert)*, <i>Vojna in mir</i> ali <i>Ana Karenina</i> (Tolstoj)*

GIACOMO LEOPARDI	
Teme/vsebine/avtorji	Obvezna, izbirna* in <u>ododatna</u> besedila
Življenje in delo	
<i>Pesmi: tema, struktura</i> (prosti verzi, canzone)	<i>L'infinito</i> , <i>A Silvia</i> , <i>La quiete dopo la tempesta*</i> , <i>Il sabato del villaggio*</i> , <i>Canto notturno di un pastore errante dell'Asia*</i>
Leopardi in proza: <i>Operette morali</i> , <i>Zibaldone</i>	Odlomki: <i>Operette morali*</i> e dallo <i>Zibaldone*</i>
<u>Razvoj leopardijevega pesimizma: primerjava z klasičnem obobjem: Montagne, Schopenhauer, Nietzsche</u>	<i>Odlomki po izbiri: Operette morali*</i> , dallo <i>Zibaldone*</i> , dalla canzone <i>La Ginestra*</i> , da autori classici greci*, Schopenhauer*, Nietzsche*

REALIZEM	
Teme/vsebine/avtorji	Obvezna, izbirna* in <u>ododatna</u> besedila

Kulturno-zgodovinsko ozadje	
Realistični roman in naturalizem	Branje odlomkov* <u>ali romanov</u> Zola*, Balzac*, Dickens*, Dostoevskij*

GIOVANNI VERGA IN NATURALIZEM/VERIZEM (VERISMO)	
Teme/vsebina/avtorji	Obvezna, izbirna* in <u>dodatna</u> besedila
Življenje in delo	
Novele in opredelitev Verizma	Branje novel: <i>Rosso Malpelo</i> , <i>La roba</i> , <i>Nedda*</i> o <i>Fantasticheria*</i>
<i>I Malavoglia</i> : primer Verizma	<i>Branje odlomkov: Malavoglia: Lutto in casa Malavoglia, L'addio di 'Ntoni</i>
<u>Drugi avtorji: Capuana*</u> , <u>De Roberto*</u> , <u>Deledda*</u>	Branje odlomkov po izbiri: <u>* da opere degli autori citati*</u>

DEKADENCA (DECADENTISMO)	
Teme/vsebina/avtorji	Obvezna, izbirna* in <u>dodatna</u> besedila
Evropska dekadenca	
Lirika: Charles Baudelaire e <i>I fiori del male</i>	Corrispondenze <i>Spleen* L'Álbatro*</i>
Gavne značilnosti italijanske poezije	
Giovanni Pascoli Poetika: <i>Il fanciullino</i> Zbirke poezij: <i>Myricae</i> , <i>I Canti di Castelvecchio</i> , <i>Primi poemetti</i>	Branje po izbiri: <i>Fanciullino*</i> Branje in analiza lirike: <i>La mia sera</i> , <i>X Agosto</i> , <i>Il gelsomino notturno</i> , <i>Nebbia*</i> o <i>Lavandare*</i> , <i>Novembre</i>
Gabriele D'Annunzio Zbirka <i>Alcyone</i> Proza	<i>La sera fiesolana</i> , <i>La pioggia nel pineto</i> <i>Branje romana Il piacere*</i>

AVANGARDA	
Teme/vsebina/avtorji	Obvezna, izbirna* in <u>dodatna</u> besedila
Evrpska zgodovinska avangarda	
Evropska proza	

Thomas Mann, Franz Kafka, James Joyce, Marcel Proust	Izbira <u>romanov</u> : * citiraih avtorjev
Italo Svevo in moderni roman	<i>Branje odlomkov romana: La coscienza di Zeno: Il fumo, Qualunque sforzo di darci salute è vano,</i> <i>La morte di mio padre*</i> o <i>Storia del mio matrimonio*</i>

ITALIJANSKA LIRIKA MED OBEMA VOJNAMA	
Teme/vsebine/avtorji	Obvezna, izbirna* in <u>dodatna</u> besedila
Umberto Saba Življenje in delo Zbirke pesmi: <i>Trieste e una donna, Il Canzoniere</i>	Branje lirike: <i>Ulisse, Trieste</i> , due liriche tra <i>Città vecchia*</i> , <i>Mio padre è stato per me «l'assassino»*</i> , <i>Amai*</i> , <u><i>La capra*</i></u> , <u><i>Parole*</i></u> ali po izbiri*
Giuseppe Ungaretti in Hermetizem Življenje in poetika Zbirka <i>Allegria</i>	Branje lirike: <i>I Fiumi, San Martino del Carso</i> , due liriche tra <i>Allegria di naufragi*</i> , <i>Sono una creatura*</i> , <i>In memoria*</i>
Eugenio Montale Življenje in poetika avtorja Zbirka <i>Ossi di seppia</i>	Branje lirike: <i>Merigiare pallido e assorto, Cigola la carruola nel pozzo</i> , una lirica a scelta tra <i>Forse un mattino andando*</i> o <i>Non chiederci la parola*</i> , <u><i>I limoni</i></u> ali druga po izbiri*
<i>Salvatore Quasimodo</i> Življenje, ideje, poetika Zbirke: <i>Giorno dopo giorno, Ed è subito sera</i>	Branje in analiza lirike: <i>Ed è subito sera, Alle fronde dei salici, Vento a Tindari</i>

LUIGI PIRANDELLO	
Teme/vsebine/avtorji	Obvezna, izbirna* in <u>dodatna</u> besedila
Življenje in dela	Branje eseja: <i>L'umorismo*</i>
Pirandellijevo gledališče: <i>Sei personaggi in cerca d'autore</i> , druga dela* <i>Le Novelle per un anno</i> Il romanzo pirandelliano: <i>Il fu Mattia Pascal</i> ,	Sei personaggi: <i>analiza scene</i> : L'incontro con il capocomico Analiza scen drugih dramskih besedil: * di Pirandello Branje in analiza nekaterih novel: <i>Novelle*</i> Branje odlomkov romana: <i>Il fu Mattia</i>

altri romanzi*	<i>Pascal* ali drugi njegovi romani *</i>
----------------	---

NEOREALIZEM	
Teme/vsebine/avtorji	Obvezna, izbirna* in <u>dodatna</u> besedila
Alberto Moravia: <i>Gli indifferenti</i>	Branje odlomkov romana: <i>Un omicidio mancato, Bisognava essere tragici e sinceri</i>
Elio Vittorini: <i>Conversazione in Sicilia</i>	Branje in analiza romana: <i>Il mio viaggio*</i> ali drugo delo po izbiri*
Giuseppe Tomasi di Lampedusa: <i>Il Gattopardo</i>	Branje in analiza odlomka: <i>Il sonno è ciò che i Siciliani vogliono</i>
Primo Levi: <i>Se questo è un uomo</i>	Branje in analiza poglavja: <i>Il canto di Ulisse</i>

OBDOBJE NOVE AVANGARDE	
Teme/vsebine/avtorji	Obvezna, izbirna* in <u>dodatna</u> besedila
Italo Calvino	Branje: <i>Storia dell'Orlando pazzo per amore da Il castello dei destini incrociati</i>
Leonardo Sciascia	Branje odlomkov: * dal romanzo <i>Il giorno della civetta</i>

SCRITTORI E POETI DELL'ISTRIA E DI FIUME	
Teme/vsebine/avtorji	Obvezna, izbirna* in <u>dodatna</u> besedila
Fulvio Tomizza	Branje: <i>Quattrocento anni dopo</i> dal romanzo <i>Il male viene dal Nord</i> Branje po izbiri: <i>Materada*</i> ali drugi njegovi romani *

3.5.4 Predlogi tematskih sklopov, književnih besedil in avtorjev pri načrtovanju učnih vsebin na šolski ravni

Avtorji učnega načrta želimo približati književne vsebine dijakovim potrebam in izkušnjam, zato posredujemo (oz. zgolj predlagamo) seznam tem po letnikih, ki povzemajo dela, avtorje in književne vsebine iz poglavja 3.5.3. Pri tem želimo poudariti, da je izbira in organizacija predlaganih tematskih sklopov odvisna od številnih med seboj povezanih dejavnosti, ki se

udejanjajo medpredmetno in na ravni posamezne šole⁴

Prvi letnik
<ul style="list-style-type: none">
• Ljubezen v poeziji od antike do danes
• Potovanja in različnost kultur in jezikov včeraj in danes
• Odnos človeka do religije
• Mit, filozofia, znanost in religija
• Pogledi na afriško/azijsko in ameriško književnost
• Komično-realistična poezija in Cecco Angiolieri
• Krajše novele
• Kulturološki modeli srednjeveške književnosti
• Srednji vek, jezikovne spremembe pri prehodu iz vulgarne latinščine v začetke italijanščine, prvi dokumenti
• Srednjeveške komune in manjši avtorji XIV. stoletja
• Popularna književnost in satira: François Villon, Fernando De Rojas, il Burchiello, S. Bernardo
• Poezija s civilno in politično temo, od Danteja do kantavtorjev v šestdesetih letih prejšnjega stoletja

Drugi letnik
<ul style="list-style-type: none">
• Delitev znanja in politike od religije
• Literarne zvrsti XVII. stoletja
• Arcadia in Metastasio in melodrama
• W. Shakespeare, Romeo in Julija, Otello, Beneški trgovec (po izbiri)
• Klasična in moderna tragedija
• Klasična in moderna komedija
• M. De Cervantes, Don Chisciotte (branje celotnega besedila ali po sklopih)
• Evropska proza: roman, traktat, dramsko besedilo: Daniel Defoe, Laurence Sterne, J. J. Winckelmann, G.E. Lessing
• Čas evropskega gledališča: Lope De Vega Carpio, P. Calderon De La Barca, P. Corneille, J. Racine, Molière
• Misel, književnost in znanost: Cartesio, Bacon, Vico
• Misel in književnost v obdobju razsvetljenstva: Voltaire, Montesquieu, Rousseau;
• Evropska poezija med izražanjem čustev in klasično mero: T. Gray, J. Keats, J.W. Goethe;
• Goethe in moderni roman

---

⁴ V poglavju 6.5. posredujemo šolam dodatna navodila za načrtovanje tematskih sklopov književnega pouka.

Tretji letnik

- Leopardi in Schopenhauer
- Zgodovinski roman
- Značilnosti domovinske poezije italijanskega Risorgimenta in Ippolito Nievo
- Italijanska melodrama in operna knjižica v vlogi umetniškega besedila
- nrečna poezija Bellija in Porte
- Milanska avangarda (scapigliatura)
- Rojstvo realističnega romana v Evropi (Dickens, Stendhal, Balzac);
- Spomini (Silvio Pellico)
- Bodite Italijani! Zgodovinska in kulturna pogojenost polotoka ("Fare gli italiani")
- Književnost in civilizacije: V. Gioberti, G. Mazzini
- Ruski realistični roman: Dostojevski in Tolstoj
- Poezija med realizmom in klasiko: Zanella in Carducci
- Od pozitivističnega optimizma do nihilizma: nasproti krizi na koncu stoletja

Četrty letnik

- Revije in odnos razumnikov/družba 20. stoletja
- Psihoanaliza in književnost
- Književnost juga
- Književnost in vojne
- Književnost protifašizem in odpor
- Književnost, film, gledališče in povojno družbena angažiranost
- Gledališče in družbena angažiranost, Eliot, Brecht, Ionesco, Beckett, Dario Fo
- Vidiki potrošniške umetnosti
- "Ekonomski čudež" in italijanska "antropološka preobrazba
- Literarni vidiki 20. stoletja: Buzzati, Kafka e Calvino;
- Sprehod po italijanskih popevkah, od povojnega obdobja do danes
- Povojno obdobje in lirične izkušnje italijanske narodnostne skupnosti

V naslednjem seznamu predlagamo avtorje in naslove, ki jih učitelj lahko vključuje pri vodenem branju ali pri obravnavi učnih vsebin, ki jih uvajajo različne besedilne vrste.

Isaac Asimov: Trilogia galattica, Racconti

Enzo Biagi: Il sole malato

Sofocle: Antigone o Edipo re

Vittorio Zucconi: Si fa presto a dire America
Esopo: Favole
Bertolt Brecht: Madre coraggio e i suoi figli
Italo Calvino: Il barone rampante, Il visconte dimezzato, Il cavaliere inesistente
Giorgio Caproni: Poesie
Petronio: Satyricon
Eduardo De Filippo: Napoli milionaria
Daniel Defoe: Robinson Crusoe
Charles Dickens: Il circolo Pickwick
Beppe Fenoglio: Il partigiano Jonny
La Bibbia: Genesi, Cantico dei cantici
Ernest Hemingway: Per chi suona la campana, o altro
Anonimo: Mille e una notte
Victor Hugo: I miserabili
Jacob e Wilhelm Grimm: Fiabe
Ovidio: le Metamorfosi
Pier P. Pasolini: Ragazzi di vita
Plauto: l'Aulularia
Anonimo: Edda
Cesare Pavese: Prima che il gallo canti
Albero Moravia: Agostino
Carlo Cassola: Un cuore arido
William Shakespeare: Otello, Giulietta e Romeo, Macbeth
Daniel Defoe: Moll Flanders
Nadine Gordimer: Un mondo di stranieri, Un ospite d'onore
G. E. Lessing: Ninna von Barnhelm
Carlo E. Gadda, Quer pasticciaccio brutto di via Merulana
Cesare Pavese, Il compagno
James Joyce , Gente di Dublino , Ulisse
Thomas Gray: Elegia di un cimitero campestre
J. W. Goethe: Faust
J. Racine: Fedra
Cesare Pavese: Il compagno
J. B. Moliere: Il malato immaginario
G. Croce: Le sottilissime astuzie di Bertoldo
G. Basile: Lo cunto dei cunti

Federico G. Lorca: Poema del canto profondo
Thomas Eliot: Assassinio nella cattedrale
Enzo Biagi: Lubjanka
Hermann Hesse: Siddharta,
Sibilla Aleramo: Dal mio diario
Alberto Moravia: La ciociara
Vittorio Zucconi: Il Giappone tra noi
Bertolt Brecht: Vita di Galilei
Anton Cechov: Il gabbiano, o altro
Umberto Eco: Il nome della rosa
Fedor Dostoevskij: Delitto e castigo, o altro
Grazia Deledda: Canne al vento
Alexandre Dumas: Il conte di Montecristo
Franz Kafka: La metamorfosi , Il processo
Herman Melville: Moby Dick
Aldo Palazzeschi: Sorelle Materassi
Sandro Penna: Stranezze
Leonardo Da Vinci: Favole
Antonio Gramsci: Lettere dal carcere
Euripide: Medea
Jorge Luis Borges: L'Alpeh
S. Pellico: Le mie prigioni
Stendhal: Il rosso e il nero
F. De Roberto: I vicerè
F. Tozzi: Con gli occhi chiusi, Tre croci
J. R. Kipling: Kim, I libri della giungla
A. Puškin: La figlia del capitano, Eugenio Onieghin
A. Fogazzaro: Piccolo mondo antico, Malombra
G. Flaubert: Madame Bovary
E. Zola: Germinal, Nana
Thomas Mann: I Buddendroock, Morte a Venezia o altro
Robert Musil: L'uomo senza qualità
Luigi Meneghello: Libera nos a malo
Guy De Maupassant: Bel-ami, La maison Tellier
Alessandro Manzoni: I promessi sposi
Elsa Morante: La storia

Primo Levi: Se questo è un uomo
Luigi Pirandello: Novelle per un anno
George Orwell: La fattoria degli animali
Marguerite Yourcenar: Memorie di Adriano
Enzo Biagi: Il boss e solo
John Steinbeck: Furore
Italo Svevo: La coscienza di Zeno
Elio Vittorini: Conversazione in Sicilia
Marcel Proust: Alla ricerca del tempo perduto
Virginia Woolf: Gita al faro
Swift: I viaggi di Gulliver
Stevenson: "L'isola del tesoro" o altro
Dario Fo: Mistero Buffo
Henrik Ibsen: Casa di bambola
C. Alvaro: Gente in Aspromonte
F. Kafka: Il castello, Lettere a Milena
T. S. Eliot: Poemi d'Ariete
V. Woolf: La stanza di Jacob
E. Hemingway: Addio alle armi
J. P. Sartre: La nausea
G. B. Shaw: Le case del vedovo, Candida
A. Camus: Lo straniero, La peste, Il muro
A. Miller: Morte di un commesso viaggiatore
R. Grillet: Le gomme (Nouveau roman)
P. Neruda: Odi elementari
F. Tomizza: Il male viene dal Nord
I. Calvino: Le cosmicomiche
P. A. Q. Gambini: La rosa rossa, I giochi di Norma
Pier P. Pasolini: Le ceneri di Gramsci
Edgar A. Poe: Racconti, Le avventure di Gordon Pym
Alberto Moravia: Gli indifferenti
Tomas Mann: Tonio Kroger
Samuel Beckett: Aspettando Godot
Oscar Wilde: Il ritratto di Dorian Gray
Ignazio Silone: Fontamara
Leonardo Sciascia: Il giorno della civetta

Elio Vittorini: Uomini e no
Giovanni Verga: Mastro don Gesualdo
Vasco Pratolini: Il Quartiere
G. Tommasi di Lampedusa: Il Gattopardo
Riccardo Bacchelli: Il mulino del Po
Dino Buzzati: Un amore
Carlo Bernari: Tre operai
Italo Calvino: Se una notte d'inverno un viaggiatore
Thomas Mann: Morte a Venezia, o altro
R.M. Rilke: Le elegie duinesi
H. Hesse: Siddarta
N. Ginzburg: Lessico familiare
C. Magris: Un altro mare
S. Tamaro: Per voce sola
D. Maraini: La lunga vita di Marianna Ucria o altro titolo a scelta

4 PRIČAKOVANI UČNI DOSEŽKI OB ZAKLJUČKU GIMNAZIJE

V nadaljevanju posredujemo opredelitev pričakovanih učnih dosežkov posameznih operativnih sklopov, pri katerih so bili že opredeljeni cilji in vsebine. Pri vseh opisnikih so v oklepajih označena poglavja, na katera se opisniki nanašajo. Učni dosežki posebnih oz. dodatnih znanj so podčrtani.

<i>Poslušanje in govorjenje</i>
Ob zaključku gimnazije naj bi bili dijaki in dijakinje zmožni:
<ul style="list-style-type: none">
• razumeti in reševati probleme zahtevnih sporočanjskih položajev, ki vključujejo primerjanje, analizo, sintezo in vrednotenje različnih besedil (1.1)
<ul style="list-style-type: none">
• dejavno se vključevati in sodelovati v razgovoru in drugih sporazumevalnih dejavnostih o znani temi tudi z neznanimi sogovorci; pri sporazumevanju upoštevati slogovno zaznamovanost in besedišče, ki ustreza vsebini pogovora in okoliščinam, ter se ravnati skladno z dogovori medosebne komunikacije (1.2)
<ul style="list-style-type: none">
• uporabiti ustrezna jezikovna sredstva skladno z vsebino pogovora, okoliščinami in prejemnika, znati posredovati lastna občutja, izkušnje, podatke, mnenje in presojo, razmišljanja, načrte (1.2)
<ul style="list-style-type: none">
• razumeti, preoblikovati, posredovati, analizirati in strniti vsebino različnih vrst besedil, kot so pripovedovalna, opisovalna, razlagalna in utemeljevalna besedila, ki se navezujejo na znano temo (1.1,1.3)
<ul style="list-style-type: none">
• <u>tvoriti pripovedovalna , opisovalna, razlagalna, utemeljevalna besedila in samostojno uporabiti sredstva za načrtovanje in pomnjenje informacij, ki jih dijaki želijo sporočiti, besedila tudi predstaviti s pomočjo e-medijev ali na drugi način</u> (1.1, 1.3);

<i>Branje</i>
Ob zaključku gimnazije naj bi bili dijaki in dijakinje zmožni:
<ul style="list-style-type: none">
• glasno, tekoče in pravilno brati različne vrste besedil (2.1)
<ul style="list-style-type: none">
• tiho brati in razumeti vsebino pripovedovalnih, opisovalnih, razlagalnih in utemeljevalnih besedil z znano tematiko, ali vsebino besedil, ki obravnavajo splošno temo (2.1)
<ul style="list-style-type: none">
• samostojno in ustrezno uporabiti različne bralne strategije, celostno, analitično, dobessedno branje ali branje kot iztočnica za razmišljanje (2.2)
<ul style="list-style-type: none">
• spremljati in samostojno uravnati bralne procese, ki omogočajo ustrezno razumevanje (2.2)
<ul style="list-style-type: none">
• <u>raziskovati, izbirati, kritično vrednotiti, strniti podatke iz različnih virov o znani ali splošni temi</u> (2.2).

<i>Pisanje</i>
Ob zaključku gimnazije naj bi bili dijaki in dijakinje zmožni:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ uporabiti različne tehnike pisanja v zvezi z organizacijo in oblikovanjem besedila , obvladati uporabo praznih prostorov strani in pravopisna pravila ter s tem zagotoviti berljivost besedila (3.1)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ <u>uporabiti računalniške programe za predstavitev besedil, različnih prispevkov in projektov</u> (3.1)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ tvoriti pripovedovalna, opisovalna, razlagalna, utemeljevalna in strokovna besedila <u>o znanih ali splošnih temah</u> (3.1)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ posredovati podatke, izražati lastna občutja, izkušnje, stališča, vrednote, razmišljanja in načrte (3.1)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ uporabiti ustrezne tehnike organiziranja in kritičnega izbiranja oz. povzemanja podatkov iz različnih virov (3.2)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ uporabiti ustrezne strategije načrtovanja, tvorjenja pripovedovalnih, opisovalnih, razlagalnih in utemeljevalnih besedil (3.1,3.2)

<i>Razmišljanje o jeziku</i>
Ob zaključku gimnazije naj bi bili dijaki in dijakinje zmožni:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ pri sprejemanju in tvorjenju besedil samostojno uporabiti znanja o italijanskem jezikovnem sistemu, ki ga dijaki uzaveščajo na sistematičen način z razmišljanjem in primerjanjem z narečjem ali drugimi jeziki (4.1)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ razviti poimenovalno zmožnost in razlikovati slogovno in zvrstno zaznamovanost glede na vsebino sporočila, okoliščine in prejemnika, poznati tudi osnove strokovnega izrazoslovja
<ul style="list-style-type: none"> ▪ oceniti ustreznost lastne tvorbe glede na uporabo besedilne vrste, upoštevati okoliščine ter uporabiti ustrezne strategije in tehnike pri analizi pravilnosti tvorbe z vidika vsebine, besedišča, oblikoslovja, besedoslovja, skladnje, pravopisja in uporabe ločil (4.1)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ pripraviti se na govorne izmenjave in jih ustrezno izvajati (uporabiti besedni in nebesedni vidik sporočanja) ter upoštevati okoliščine in naslovnika; po potrebi jih prilagajati za učinkovitejše sporazumevanje (4.1, 4.2);
<ul style="list-style-type: none"> ▪ <u>uporabiti zmožnosti, pridobljene v nebesedni in medkulturni komunikaciji za sodelovanje z neznanimi govorniki v znanih oz. predvidljivih okoliščinah</u> (4.2)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ <u>sporazumevati se v italijanščini tudi v znanih formalnih okoliščinah</u>(4.2)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ <u>poudarjati in spodbujati uporabo jezika in kulture italijanske narodne skupnosti kot sestavni in nepogrešljivi del lastne kulturne identitete in okoljske identitete</u>(4.2)

<i>Književni pouk</i>
Ob zaključku gimnazije naj bi bili dijaki in dijakinje zmožni:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ predstaviti, preoblikovati, primerjati, analizirati, komentirati, vrednotiti pripovedna, pesemska in dramska besedila (5.1)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ razbrati sporočilni namen avtorjev umetnostnih besedil (ali značilnosti književnih oseb, predmetov, dogodkov in različnih podatkov v besedilu) in s pomočjo pridobljenih zmožnosti sklepati na podlagi utemeljitev (5.1)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ sprejemati pripovedna in pesemska besedila, označiti formalne značilnosti umetnostnih besedil, razlagati pomenske odtenke, sklicevati se na kulturni in tematski kontekst in s pomočjo pridobljenih zmožnosti ter z ustreznimi utemeljitvami posredovati lastna stališča (5.1)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ <u>samostojno izbirati, predlagati, predstaviti, analizirati pripovedna in pesemska besedila, utemeljevati lastna stališča in ocene ter se primerjati s sogovorci</u> (5.2)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ <u>samostojno izbirati, predlagati, predstaviti, analizirati televizijske oddaje, film, dramske uprizoritve, manifestacije in kulturne dogodke, utemeljevati lastna stališča in ocene ter se primerjati s sogovorci</u> (5.1)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ predstaviti, analizirati, strniti, komentirati in vrednotiti pripovedna, pesemska in dramska besedila in s pomočjo pridobljenih zmožnosti posredovati lastna stališča z ustreznimi utemeljitvami (5.2)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ustvarjalno tvoriti tudi <u>zahtevnejša pripovedna in pesemska besedila</u> s pomočjo pridobljenih zmožnosti v okviru književnega pouka in pri delu z besedili (5.2)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ <u>predlagati in udeleževati bralne dejavnosti, recitacije, dramatizacije, multimedijske in druge predstavitve</u> (5.2)

5 MEDPREDMETNE POVEZAVE

Italijanski jezik ponuja raznovrstne možnosti za uspešno povezovanje z vsemi predmeti in tako prispeva k učinkovitemu medpredmetnemu povezovanju. Obenem tudi drugi predmeti omogočajo razvijanje sporazumevalne zmožnosti v materinščini predvsem z vidika širitve in bogatitve (strokovnega) besedišča.

Temeljni zmožnosti prevladujočega pomena, ki ju učni načrt za italijanščino uvaja (kar velja tudi za druge jezike), sta predvsem sporazumevalna in (med)kulturna zmožnost.

Kot smo že poudarili (glej 2. poglavje), smo v okviru tega programa želeli ustvariti pogoje

za spodbujanje drugih kompetenc, ki so vključene v kurikule drugih predmetov in s pomočjo katerih se bo izvajala celostna vzgojnoizobraževalna ponudba.

Pomembni prispevek, ki ga italijanski jezik lahko ponudi pri spodbujanju stičnih kompetenc, je po našem mnenju možnost uporabe besedil, ki nastajajo v sodelovanju z učitelji drugih predmetov (pri analizi različnih besedilnih vrst, jezikovni rabi in razmišljanju o jeziku).

V tem smislu se torej vsi predmeti gimnazijskega kurikula lahko med seboj povezujejo. Sinergijske povezave med različnimi predmeti se lahko izražajo na najučinkovitejši način v projektnih dejavnostih, slednje ponujajo veliko priložnosti za povezovanje predmetov med seboj ter predstavljajo eno izmed najbolj izvirnih oblik neposrednega izražanja šolske avtonomije. Zaradi tega učni načrt za italijanščino teh vsebin posebej ne opredeljuje.

Kljub temu menimo, da svojim kolegom lahko priporočamo, da se pri pripravi interdisciplinarnih projektov osredotočijo na tematike, ki se navezujejo na okoljsko vzgojo, vzgojo za dejavno državljanstvo in za mir, vzgojo za potrošnika, prometno vzgojo in skrb za zdravje. Predlagamo, da učitelji že pri načrtovanju teh dejavnosti, vključujejo elemente knjižničarske dejavnosti ter posvečajo posebno skrb razvijanju digitalne zmožnosti.

Poudariti moramo tudi, da učitelji ne smejo zanemariti vsebin, ki so povezane z izbiro ustreznega študija in poklicnim usmerjanjem. Tudi v zvezi z uvajanjem te vsebine se lahko omejimo zgolj na posredovanje okvirnih navodil, ki učitelja spodbujajo, da to tematiko uvaja že pri načrtovanju pouka. Pri tem želimo poudariti, da je lahko vsako besedilo, ki nastane v medpredmetnih povezavah, primer besedilne vrste, ki ga ta učni načrt predlaga v obravnavo. Vsako besedilo je torej lahko predmet obravnave. Jasno je tudi, da učitelj prvega jezika, in učitelj drugega predmeta, ki sodeluje pri dejavnosti, vsak s svojega zornega kota, uvajata besedilo z vidika jezikovnih in drugih zmožnosti glede na obravnavano učno vsebino. Zato tudi priporočamo, da učitelj drugih predmetov sodeluje z učiteljem prvega jezika pri uvajanju strokovnega izrazoslovja.

6 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Uvod: Pričujoči dokument predvideva upoštevanje naslednjih ključnih vidikov:

- Sporazumevalna zmožnost predstavlja temelj, na podlagi katerega se osebnost oblikuje. V povezavi z razvijanjem ključnih kompetenc, kot so kulturna, tehnična, znanstvena, socialna in državljanska, omogoča vsaki posamezni dijakinji in dijaku osebno in profesionalno rast, prevzemanje odgovornosti do sebe in do družbe.
- Jezikovno izražanje je temeljna sestavina za sporočanje in medosebno sporazumevanje. Obenem je tudi pomembno sredstvo pri razvijanju mediacijskih zmožnosti, refleksije in nadgrajevanja oz. širjenja dogovorjenih znanj. S pomočjo jezika spoznavamo, se učimo, razumemo, zapovedujemo, razporejamo, vzpostavljamo odnos do drugih, do okolja in dogodkov ter izražamo lasten odnos do sveta. Osnovni pogoj za usvajanje znanja pa je doseganje visoke ravni jezikovne zmožnosti, spretnosti, veščin in drugih zmožnosti, ki jih razvijamo na vseh področjih učenja. Obenem pa učinkovito jezikovno izražanje, ki se odraža pri delu s (strokovnimi) besedili ali s sporočilno ustreznostjo nasploh, dosegamo le pod pogojem, da vsi učitelji stremijo k uresničevanju zastavljenih ciljev. Celoten manjšinski šolski sistem mora ustvariti pogoje, da bodo ti cilji doseženi. To bomo dosegli le z usklajenim delovanjem vseh učiteljev, s pomočjo interdisciplinarnih in transdisciplinarnih povezav in s pomočjo dejavnosti, ki jih izvaja šola v okviru lastne avtonomije.
- Znanje več jezikov omogoča dostop do informacij, večjo možnost za zaposlitev, socialno mobilnost, oblikovanje osebnosti v okviru vseživljenjskega učenja. Z učenjem italijanskega jezika in njegovo promocijo udeležujemo pravico do uporabe tega jezika, ki nam jo na narodno mešanem območju Slovenske Istre priznava in zagotavlja ustava. Posledica tega je, da skrb za italijanski jezik v vlogi temeljnega predmeta in učnega jezika, predstavlja ključno sestavino vzgojnoizobraževalnega projekta, priložnost za jezikovno, kognitivno, kulturno in socialno rast. Navezovanje na istrobeneško, italijansko kulturo ter civilizacijsko-zgodovinske značilnosti področja Istre in Kvarnera - ponuja, namreč, dragoceno priložnost za vzgojo in izobraževanje učencev, za demokratično državljanstvo, spoštovanje različnosti, sožitje in medkulturno sodelovanje med narodi in narodnostmi, ki se popolnoma zavedajo lastne identitete in svoje zgodovinske pogojenosti.
- Kompetence, ki jih uvaja učni načrt za italijanščino, so v tem dokumentu razporejene v

tri področja: uporaba jezika, razmišljanje o jeziku in književni pouk. Ta delitev je koristna zaradi natančne opredelitve ciljev in dejavnosti ter učnih dosežkov v vlogi pričakovanih učnih rezultatov vzgojnoizobraževalnega procesa. Pri tem moramo poudariti temeljni princip, ki zagotavlja učinkovitost didaktičnih pristopov le v primeru, da:

- (a) uvajamo besedilo v vlogi sporočanje okvira z ustrezno notranjo in zunanjo zgradbo, kot rezultat usklajenega sporočanje izražanja (npr. besedni, slikovni, grafični, glasbeni način), s prepoznavno tipologijo in besedilno vrsto ustrezne predmetne in medpredmetne tematike,
- (b) zmoremo integrirati zmožnosti sprejemanja, tvorjenja, refleksije, primerjanja, in izražanja lastnih stališč v medosebni in medkulturni komunikaciji, v procesno naravnem pouku, ki ga opredeljujejo učne enote in učne teme.

Italijanskemu jeziku je namenjenih 140 ur pouka za vsak letnik posebej z dodatnim fondom 35. ur v zadnjem letniku (4. letnik). Dodatne ure so namenjene poglobljanju vsebin za maturitetni izpit.

Razvijanju sporazumevalne zmožnosti in razmišljanju o jeziku oz. metajezikovnim zmožnostim je dodeljenih 50 % vseh razpoložljivih ur, medtem ko je preostalih 50 % namenjenih uvajanju književnega pouka. Slednji ima na razpolago od 45 do 50 ur za izvajanje analize, refleksije, utrjevanja in preverjanja temeljnih učnih vsebin, preostale ure pa se lahko uporabijo za obravnavo izbirnih vsebin ali za širjenje in poglobljanje obravnavane tematike.

35 dodatnih ur v 4. letniku, ki so namenjene pripravi na maturitetni izpit, bodo učitelji izrabili za poglobljanje in širjenje izpitnih vsebin ter za razvijanje sporazumevalne zmožnosti dijakov.

Osredinjenost na dijaka. Učenje in poučevanje italijanščine je osredinjeno predvsem na dijaka, ki je ključna oseba učnega procesa. Ob vstopu v šolo je dijak do neke mere že oblikovana osebnost: ima razvite določene zmožnosti, spretnosti, veščine in znanja, ki jih vrednotimo, poglobljamo in širimo do te mere, da se jih zaveda, o njih razmišlja, ob njih raste in se razvija.

Učitelj mora nenehno predlagati in zagotavljati didaktične rešitve, ki jih uvaja na osnovi:

- skrbnega in stalnega opazovanja učencev, ugotavljanja predznanja in morebitnih razlik pri usvajanju znanja in razvijanju kompetenc in spretnosti
- upoštevanja različnega ritma, ki ga dijak potrebuje za razvoj lastne osebnosti (v smislu zmanjševanja egocentričnosti, doseganja čustvene stabilnosti, izboljšanja medosebnih odnosov, kulturne rasti), in dijakovega učnega stila (v smislu progresivnega usvajanja in utrjevanja metakognitivnih zmožnosti, kot sta samoopazovanje in samokontrola, ki sta pomembna pri učinkoviti uporabi strategij in procesov, vključenih pri sprejemanju in tvorjenju besedil)
- izbire tem in besedil, ki so blizu dijakovim izkušnjam in stvarnosti, njihovim potrebam in načinu čustvovanja. Slednji imajo pomembno vlogo pri angažiranju dijakovih kognitivnih in čustvenih virov, k čimer spodbuja tudi notranja motivacija
- sprejemanja različnih načinov izražanja in upoštevanja različnih besedil, ki jih učenci srečujejo pri pouku (pripovedna, pesemska besedila, neumetnostna besedila, strip, film, risanke, dramske uprizoritve itd). Pri načrtovanju pouka se zato vsem besedilnim vrstam posveča enako pozornost in odmeri enak čas

Vrste besedil. Pri obravnavi različnih vrst besedil bodo dijaki sprejemali in tvorili govornjena in pisna besedila v različnih sporočanjških položajih in z različnimi nameni. V tem učnem načrtu so besedilne vrste razporejene glede na njihovo pogostost v vsakdanjem dijakovem življenju in primernost njegovi razvojni stopnji. Zato so pripovedovalna, opisovalna besedila zelo pogosto predmet obravnave v prvem letniku gimnazijskega programa. Z razlagalnimi in utemeljevalnimi besedili pa se dijaki srečujejo v drugem letniku, kasneje pa le-ta postanejo predmet sistematične in poglobljene obravnave, tudi zato, ker se zmožnost sprejemanja in tvorjenja tovrstnih besedil preverja na izpitu iz italijanščine na splošni maturi.

Poslušanje in branje. V gimnazijskem programu pri razvijanju sporazumevalne zmožnosti, se zmožnosti sprejemanja in tvorjenja besedil udeležujejo s pomočjo uvajanja in obravnave različnih vrst govornjenih in multimedijških besedil, v katero vključujemo govorno sestavino. Za učinkovito uresničevanje učnih ciljev predlagamo dijakovo pogosto vključevanje v izvirne govorne položaje, tudi z obravnavo besedil iz sredstev množičnega obveščanja.

Dejavnosti sporazumevanja oz. interakcijske dejavnosti uvajamo stalno in postopno pri obravnavi književnih vsebin ali pri razvijanju jezikovnih in metajezikovnih zmožnosti.

Posebno za slednje je značilno, da je veliko priložnosti za utrjevanje interakcijskih zmožnosti pri medpredmetnih povezavah ali pri obravnavi aktualnih dogodkov, o katerih je govora v 2. in 4. poglavju.

Na govorne nastope naj bi se dijaki pripravljali postopno in vodeno z namenom, da dosežejo visoko stopnjo samostojnosti in sporočilne učinkovitosti. Pri pripravi na tovrstne dejavnosti naj se dijaki navezujejo na vsebine drugih predmetov in na multimedijsko tehnologijo, z različnimi predstavitvenimi programi. Smiselno je tudi, da se povezujejo z učitelji humanističnih predmetov in pridobivajo dodatna znanja, ki vključujejo nebesedno komunikacijo, telesno držo (kinezika), osebni prostor (proksemika) in bolj splošna retorična znanja. Obenem medpredmetno povezovanje pozitivno učinkuje na zavestno in ustrezno uporabo strategij načrtovanja in organiziranja informacij, kar omogoča učinkovito in jasno komunikacijo.

Bralne spretnosti. V gimnazijskem programu pri razvijanju sporazumevalne zmožnosti s pridobivanjem bralnih spretnosti želimo omogočiti dijakom:

- a) ustrezno stopnjo razumevanja sporočila besedila
- b) razvijanje poimenovalne, skladenjske in analitične zmožnosti
- c) razvijanje zmožnosti na področju besediloslovja; poznavanje sestavnih elementov besedila in s tem tudi notranjo in zunanjo zgradbo besedila, poznavanje značilnosti besedilnih vrst
- d) uzaveščanje pragmatičnih kompetenc in razvijanje sporočanjejskih zmožnosti, s pomočjo katerih omogočimo dijakom, da oblikujejo hipoteze, sporočilni namen, razberejo posredno in neposredno izražena stališča
- e) razvijanje zmožnosti preoblikovanja in vrednotenja, ki so vezane na uporabo različnih bralnih strategij, na primerjanje, oblikovanje stališč in kritične presoje.

Množica različnih zmožnosti, ki jih moramo razvijati, pri delu z umetnostnimi in neumetnostnimi besedili spodbuja vključevanje in razvijanje številnih spretnosti. Različne vrste besedil zato uvajajo različna temeljna znanja, zmožnosti in spretnosti, ki jih dijaki uzaveščajo in utrjujejo v učnem procesu. Med različnimi dejavnosti je predvidena tudi analiza strokovnega izrazoslovja

Pisanje besedil. V gimnazijskem programu, pri razvijanju sporazumevalne zmožnosti, dajemo velik poudarek na razvijanje zmožnosti pisnega sporočanja.

Dijaka naj bi postopno pripravili na tvorjenje pisnih besedil različnih vrst, za različne namene glede na naslovnika. Dijak naj bi bil zmožen načrtovati in tvoriti besedilo z ustrezno notranjo in zunanjo zgradbo in slediti učiteljevim zahtevam. Sporočilo besedila mora biti jasno. Dijak naj bi bil zmožen izbrati temo skladno z navodili in ustrezno razvijati misel s pomočjo primerov. Besedilo naj bi bilo ustrezno povezano in jasen naj bi bil sporočilni namen besedila. Primerna naj bi bila tudi izbira besedišča, sloga in slogovne oz. zvrstne zaznamovanosti. Dijak naj bi upošteval tudi jezikovna, pravopisna pravila in ustrezno členil besedilo.

Besedilno zmožnost dijaki razvijajo in utrjujejo postopno. Pričenjajo s tvorjenjem krajših besedil, ki so povezani s šolskim življenjem (shematična analiza, krajša obnova, izražanje in utemeljevanje občutij, komentar k besedilu, strnjena predstavitev umetniškega dela, razlaga (parafraziranje) besedila, oblikovanje zapiskov itd.). Besedilno zmožnost bo dijak nadgrajeval z zahtevnejšimi in daljšimi besedili (razlaga, prispevek, komentar, recenzija, scenarij itd.) in v zaključni fazi bo zmožen tvoriti razlagalni in utemeljevalni esej.

Književni pouk. Gimnazijski program opredeljuje dve vrsti ciljev: (a) pripraviti dijaka na obravnavo, izbiro, iskanje besedil, razviti pri dijaku kritični pristop do književne ponudbe; (b) uvajati dijaka v zgodovinsko dimenzijo italijanske književnosti in se navezovati na evropsko in svetovno književnost. Z učenjem literarne zgodovine želimo dijake pripraviti na razumevanje in sprejemanje in kulturne dediščine, na vrednotenje estetskih in socialnih vidikov literarnih del.

Književni pouk v gimnaziji se uvaja v dveh delih, ki se nadgrajujeta:

- a) v prvem delu (predvidene vsebine naj bi bile obdelane v prvem in drugem letniku) bodo dijaki na sistematičen način seznanjeni s temeljnimi književnimi vsebinami, s celostno predstavitvijo pripovednih, pesemskih in dramskih besedil. Poudarek ni na zgodovinskem pregledu književnosti, temveč na razvijanju zmožnosti in občutljivosti za sprejemanje različnih načinov in oblik literarnega izražanja. V ospredju je torej tematska predstavitev literarnih besedil italijanske književnosti in manj njihova vpetost v posamezna literarna obdobja.
- b) v drugem delu (zaključna letnika gimnazije) se poudarja zgodovinska in diahronična dimenzija književnega pouka. Toda tudi v tej fazi predlagamo, da učitelj na ravni šole načrtuje in posreduje učne vsebine s pomočjo učnih enot ali tematskih sklopov.

Učitelj na ta način uvaja posamezna literarna obdobja, teme, vrste umetnostnih besedil, obenem pa omogoča aktualizacijo obravnavanih literarnih del in avtorjev⁵

- opredelitev književnega besedila kot komunikacijskega dejanja, pri katerem lahko uveljavljamo principe analize komunikacije (tvorec/sporočevalec, naslovnik/prejemnik, sporočilo, kodeks, prenosnik, sporočilni namen)
  - posvečanje pozornosti različim vrstam pripovednih, pesemskih in dramskih besedil (pripoved, novela, roman; kronika, dnevnik, (avto)biografija; pravljica, basen; zgodovinski esej, znanstveni, filozofski esej; dvogovorno besedilo, pismo; epska in lirski pesnitev; viteška pesnitev, satira), slogovni in zvrstni zaznamovnosti ter različnim sporočilnim namenom.

V letno načrtovanje na ravni šole predlagamo naslednje minimalne vsebine:

- poglobljanje vsaj 5 avtorjev na leto, ki naj jih po možnosti izbere učitelj iz poglavij 3.5.3 in 3.5.4
- uvajanje vsaj treh tematskih sklopov, ki se med seboj povezujejo; v poglavjih 3.5.3 posredujemo nekaj izhodišč za obravnavo
- branje vsaj 4 integralnih pripovednih ali esejističnih besedil v posameznem letniku; v poglavju 3.5.4 posredujemo nekaj predlogov

Pri načrtovanju učnega procesa morajo učitelji upoštevati tudi navodila Državne komisije za maturo. Slednja predpiše tematski sklop in besedila, ki jih dijaki morajo poglobljati za ustrezno tvorjenje razlagalnega oz. utemeljevalnega eseja na pisnem delu izpita. Državna izpitna komisija opredeli besedila in avtorje tudi za ustni del izpita.

Razmišljanje o jeziku. Za razliko od osnovne šole naj bi pri dijakih gimnazijskega programa sistematično razvijali jezikovno in metajezikovno zmožnost. Vendar učitelj bo kljub temu spodbujal dijake k opazovanju in primerjanju, k čimer jih na naraven način spodbuja že večjezično okolje Slovenske Istre. Naravna danost za odkrivanje regularnosti, podobnosti in različnosti v različnih jezikovnih sistemih v fazi usvajanja znanj naj bi bilo izhodišče za razmišljanje o jeziku. Uvajanje tega modela je z didaktičnega vidika učinkovita spodbuda za razvijanje metajezikovne zmožnosti. Učitelj naj si zato zastavlja cilje, s pomočjo katerih bo dijake seznanjal in usposabljal za raznoliko funkcionalno jezikovno rabo. Pri tem ne sme zanemariti obravnave slogovne in zvrstne zaznamovanosti besedil in vplivov narečja.

---

⁵ poglavja 3.5.3 in 3.5.4. vsebujeta pojasnila v zvezi z književnimi besedili

Obenem želimo poudariti, da bi razmišljanje o jeziku morala postati naravna in vedno prisotna sestavina vzgojnoizobraževalne ponudbe italijanskega jezika. V vsakem obravnavanem besedilu so namreč elementi, o katerih dijak lahko razmišlja in jih primerja med seboj. Poleg tega učni načrt za italijanščino predpisuje obravnavo izvernih besedil v vseh svojih oblikah, brez katerih si ne moremo zamišljati uvajanja temeljnih vsebin (meta)jezikovne zmožnosti. Sinergija med vzgojo in jezikovno rabo, obravnava besedilnih vrst in razmišljanje o jeziku (vključena so tudi umetnostna besedila, ki lahko predstavljajo določen odklon glede na kriterije jezikovne pravilnosti) ponujajo neslutene priložnosti za spodbudno in učinkovito uresničevanje jezikovnih ciljev.

Vloga in pomen besedila pri učenju jezika. Razvijanje sporazumevalne zmožnosti v italijanskem jeziku bi moralo obvezno vključevati branje ali poslušanje besedil, tem dejavnostim naj bi sledil razgovor med učenci ali med učiteljem in učenci. Izhodišča za izvajanje bralnih dejavnosti ali dejavnosti poslušanja naj bi uvajala življenjske vsebine, povezane z dijakovimi izkušnjami in interesi. Pred dejavnostjo sprejemanja besedil naj bi učitelj dijake uvedel v besedilo, izhajal naj bi iz dijakovega predznanja. Na ta način bomo dijaku olajšali pot do pridobivanja novih vsebin, saj si bo lahko pomagal z že usvojenimi učnimi vsebinami in zmožnostmi, hkrati ga bomo spodbudili k odkrivanju (predvidevanju) jezikovnih struktur, besedilnih sestavin in novih informacij v besedilu. Sprejemanje besedil naj bi bil proces, pri katerem se v primeru nerazumevanja določeni koraki ponavljajo. Sledijo različne dejavnosti, ki dijakom omogočajo razumevanje sporočila.

Menimo, da je smiselno, kjer je to le mogoče, da učitelj pri uresničevanju učnih ciljev v zvezi z načrtovanjem, tvorjenjem in pregledovanjem besedil (naštete spretnosti so del zmožnosti pisnega sporočanja), izhaja iz dejavnosti sprejemanja in razumevanja tistih vrst besedil, ki jih namerava uvajati pri razvijanju zmožnosti pisnega sporočanja. Na ta način je mogoče učni proces voditi veliko bolj celostno. S spodbujanjem vseh oblik sporočanja (s pomočjo modela ali z izvirno in ustvarjalno obliko) dijakom omogočimo, da izražajo lastna stališča, čustva, znanja, načrte, mnenja, lasten pogled na svet. Uporaba različnih netradicionalnih oblik pisnega sporočanja (npr. križanka, rebus, strip itd.), kar učni načrt opredeljuje kot dodatno vsebino, ponuja številne možnosti za razmišljanje in diskusijo tudi na področju medpredmetnega povezovanja.

Usvojeno znanje in zmožnosti naj bi dosegli z uvajanjem različnih procesov razmišljanja, diskusije in spontane izmenjave idej. Učitelj naj spodbuja dijakovo radovednost in naj

prevzema vlogo posrednika in spodbujevalca procesov razmišljanja, kognitivne rasti, bogatenja in širjenja besedišča. Šele kasneje, ko bodo dijaki razvili zmožnosti in jih utrdili na višji ravni, bo učitelj lahko na sistematičen način uvajal vsebinske sestavine.

Pri tem želimo poudariti, da ne obstaja besedilna vrsta, ki bi jo lahko označili za neprimerno za obravnavo. Tehnike in metode dela so različne glede na besedilno vrsto, razlikujejo se dejavnosti sprejemanja in načini usvajanja novih vsebin. Zaporedje sestavin učnega procesa, ki smo ga v tem delu predlagali, prav gotovo predstavlja prednost (nedvoumno z motivacijskega vidika), in sicer: vezati nova spoznanja na vsebine, ki jih dijaki že poznajo, obravnavati besedilo z različnih vidikov, na različen način s številnimi dejavnostmi in spodbujati povezave med besedilom in drugimi učnimi okoliščinami (tudi z medpredmetnim povezovanjem). Opisani didaktični model lahko uvajamo pri delu z umetnostnim ali neumetnostnim besedilom.

Tehnike učenja in poučevanja in metoda igre kot del učnega procesa

Priporočilo, ki ima pozitiven učinek na potek vseh procesov učenja in poučevanja italijanskega jezika je to, da učitelj uvaja v učni proces tudi metodo igre, ki spodbudno vpliva na izvajanje učnih dejavnosti. Analiza in obravnava besedil namreč bi morala nenehno spodbujati notranjo motivacijo pri dijakih. Jasno je, da bomo cilj dosegli le s skrbno izbiro teme, besedil in dejavnosti, ki bodo upoštevali interese dijakov. Pri izbiri tehnik in metod dela, bo učitelj moral nenehno spremljati izvajanje dejavnosti in preverjati lastno uspešnost pri uresničevanju zadanih ciljev, hkrati pa se bo moral posvečati individualnim posebnostim dijakov. Zato priporočamo izvajanje igre vlog. S to metodo povečujemo pri dijakih občutljivost za vrednotenje pomena besedne in nebesedne komunikacije in za njeno uporabo. Posebno skrb mora učitelj posvetiti tudi različnim oblikam dela: v vzgojnoizobraževalni ponudbi naj se frontalna oblika dela izmenjuje z individualno ali skupinsko.

7 PREVERJANJE IN VREDNOTENJE ZNANJA

Vrednotenje učenčevih zmožnosti poznavanja in uporabe jezika in zmožnosti razmišljanja o jeziku vključuje formativno in sumativno vrednotenje štirih jezikovnih dejavnosti, te so: poslušanje, govorjenje, branje, pisanje, ter vrednotenje jezikovnih in metajezikovnih zmožnosti.

Znanje in zmožnosti vrednotimo na naslednji način:

- sprotno vrednotenje razumevanja različnih vrst besedil,
- celostno vrednotenje sporazumevalne zmožnosti v italijanščini,
- opisno vrednotenje posameznih usvojenih zmožnosti,
- samovrednotenje učenčevih dosežkov,
- uporaba različnih oblik vrednotenja znanj (medsebojno vrednotenje, vrednotenje projekta, vrednotenje napredka glede na vmesne cilje).

Poučevanje in vrednotenje sta tesno povezana in soodvisna ter spodbujata notranjo motivacijo, če učencu omogočimo, da pokaže vse zmožnosti in mu hkrati nudimo povratno informacijo o napredovanju k zastavljenim ciljem.

Zmožnosti, ki jih dijak pridobiva pri književnem pouku, vrednotimo s pomočjo formativnega in sumativnega vrednotenja, in sicer: zmožnosti vključevanja in tvorjenja pripovednih, pesemskih, dramskih, filmskih, multimedijskih in drugih besedil.

Pri obravnavi umetnostnih besedil oz. pri učenčevem odzivu na umetnostno besedilo vrednotimo zmožnosti, ki jih učenci vključujejo v procese razumevanja, vrednotenja oz. razlage ali primerjanja literarnih prvin.

Pri tvorjenju besedil vrednotimo zmožnost pisanja, interpretacije, govorne predstavitve književnih besedil ali tematike. Doseganje ciljev, ki jih opredeljuje učni načrt, lahko preverjamo tudi s pomočjo različnih dejavnosti in besedil, ki jih določi učitelj.